

Upphovsrättsdirektivet

En kvalitativ innehållsanalys av debatten i media kring EU:s
upphovsrättsdirektiv *2016/0280(COD)*

The Copyright Directive

A Qualitative Content Analysis of the Debate in the Media About the EU
Copyright Directive *2016/0280(COD)*

Rebecca Andersson

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Statsvetenskap III

Kandidatuppsats 15 hp

Handledare: Magnus Lindh

Examinator: Mikael Granberg

Juni 2019

Abstract

The 26th of March the European Parliament voted for the directive *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Copyright in the Digital Single Market (COM/2016/0593)*. The directive was then voted through by the Council of Ministers on April 25th and should be implemented into each union states legislation within 24 months.

The Directive came to be very controversial and heavily debated in the media, where it has been depicted as either a threat to freedom of speech or as the salvation of copyright owners. Citizens of the Union usually have poor insight in the work of EU and media are the citizens single largest link between them and the Union. What the media reports is interesting to study by the three fundamental democratic values transparency, influence, and accountability.

This paper uses a qualitative content analysis with an inductive approach to examine the debate around the Copyright Directive and to highlight the most distinctive arguments and people in the debate in order to examine the results from a democratic perspective.

The most striking arguments in the debate is that the basic principles of copyright must be strengthened, that opponents / advocates lacks knowledge, that the Directive contributes to censorship of the internet and a link tax, and that the big internet corporations must take responsibility. Advocates are primarily copyright owners who strive for their rights to receive an income from their work, while opponents are primarily specialists in the field or internet companies who are concerned about the implications of the directive.

Keywords: *European Union, Copyright, Copyright Directive, Swedish Media*

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Problemformulering.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Disposition	2
2. Bakgrund	3
2.1 Inblick i hur internetföretag fungerar	3
2.2 Upphovsrättens grunder	3
2.3 EU:s strategi för den digitala inre marknaden.....	4
2.4 Policyprocessen för upphovsrättsdirektivet	5
2.5 Upphovsrättsdirektivet.....	7
3. Ett demokratiperspektiv på media och politik.....	9
3.1 Medias roll i en demokrati	9
3.2 Medborgares inblick i EU	9
3.3 Information om EU.....	10
3.4 Opinion	11
4. Metod	13
4.1 Tematisk innehållsanalys	13
4.2 Datainsamling.....	14
4.3 Operationalisering	15
5. Resultatredovisning.....	17
5.1 Argument i debatten	17
6. Analys	29
6.1 Det mest utmärkande i debatten kring upphovsrättsdirektivet.....	29
6.2 Debatten utifrån ett demokratiskt perspektiv	31
7. Slutsatser.....	34
7.1 Det mest utmärkande i debatten kring upphovsrättsdirektivet.....	34
7.2 Debatten utifrån ett demokratiskt perspektiv	35
8. Diskussion	37
Bibliografi.....	39
Litteratur	39
Artiklar.....	39
Dokument.....	42
EU-dokument	42
Hemsida	42

1. Inledning

När internet skapades utvecklades föreställningen om ett fritt internet för alla. En förutsättning för att det ska fungera är att ingen äger makt att kontrollera det. Däremot är det inte i den riktningen utvecklingen har gått och idag äger internetproducenter och monopolliknande företag makt att kunna påverka individens användande av internet. Stater besitter makt att genom lagstiftning begränsa användandet av internet för att bland annat skydda utsatta privatpersoner och näringsidkare, som upphovsrättshavare vars inkomst kommer ifrån deras verk. En förutsättning för att upphovsrättshavare ska få betalt för sina verk är att de som brukar upphovsrättsskyddat material betalar licens för det. Däremot har det i och med den snabba internetutvecklingen gjort att upphovsrättsskyddat material sprids fritt på internet utan att upphovsmännen får den inkomst de har rätt till.

1.1 Problemformulering

EU har i april 2019 röstat igenom ett nytt upphovsrättsdirektiv, *Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden (2016/0280(COD))*, som ska implementeras i unionsstaternas lagstiftning inom 24 månader. Detta är ett direktiv som direkt kom att bli väldigt kontroversiellt och starkt omdebatterat media. I debatten har direktivet framställts som antingen ett hot mot yttrandefriheten eller som upphovsrättshavares räddning.

Vilka som deltar i debatten är intressant att undersöka. Framst eftersom direktivet blivit väldigt kontroversiellt och väckt stor debatt, samtidigt som debatten är uppdelad mellan de som främst har ekonomiska incitament för att få igenom direktivet, mot de som bär kunskap om den tekniska problematiken det skulle innebära att verkställa direktivet. Unionsmedborgare har ofta, enligt Strömvik, liten förståelse för EU:s politiska system, vad som beslutas i på EU-nivå samt hur de kan påverka politiken eller vem som står ansvarig. Information om vart konfliktlinjen går i debatter i europaparlamentet förmedlas mer sällan än konfliktlinjen EU vs Sverige. *Insyn, inflytande* och *ansvarsutkrävande* är fundamentalt för ett demokratiskt system.¹

Strömvik beskriver media som medborgares enskilt största länk mellan dem och EU. Det är ifrån media som medborgare i Sverige främst får sina EU-relaterade nyheter och information.² Genom att skapa sig en förståelse för debatten i media så ges därmed en förståelse för vilken bild av konflikten som förmedlas till unionens medborgare i Sverige. Det är särskilt intressant

¹ SOU (2016:10). s. 34-35.

² SOU (2016:10). s. 150-151.

utifrån ett demokratiskt perspektiv med tanke på att *insyn* i politiken utgör en central del av en demokrati. Det problematiska med media som enskilt största informationsspridare och opinionsbildare för EU, i just detta fall, är att det ligger i deras intresse att få igenom direktivet och är därmed jäviga i frågan.

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna studie har syftet att granska debatten i media kring upphovsrättsdirektivet som EU röstade igenom i april 2019. Med utgångspunkt i empirin är syftet att lyfta fram de främst förekommande argumenten och aktörerna i debatten för att sedan granska resultatet utifrån ett demokratiskt perspektiv.

För att fullfölja syftet används frågeställningarna;

- Vad är det mest utmärkande i debatten kring upphovsrättsdirektivet?
- Vad går det att säga om debatten utifrån ett demokratiperspektiv?

Frågeställningarna besvaras med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys av debatten i media. Genom metoden kodning, tematisering och summering så sker ett systematiskt urval av artiklar som därefter bearbetas för att besvara frågeställning ett. Detta resultat granskas därefter utifrån Strömviks analys av EU på hemmaplan för att granska debatten utifrån ett demokratiperspektiv.

1.3 Disposition

Uppsatsen inleder med att i ett bakgrundskapitel redogöra för ämnet i uppsatsen i syfte att ge läsaren en bakgrundsförståelse för upphovsrätt, direktivet samt beslutsprocessen som ledde fram till det upphovsrättsdirektiv som nu ska verkställas. Det teoretiska ramverket presenteras i det tredje kapitlet. Därefter följer en redogörelse för det metodologiska tillvägagångssättet för uppsatsen i fjärde kapitlet. Vidare så presenteras empirin i uppsatsens femte kapitel som därefter analyseras i det sjätte kapitlet. De slutsatser som jag kommer fram till redovisas i det sjunde kapitlet för att i åttonde och sista kapitlet diskuteras i ett diskussionskapitel.

2. Bakgrund

2.1 Inblick i hur internetföretag fungerar

Internet skapades i slutet av 1960-talet och utgjorde i början en väldigt enkel digital form av fildelning och elektronisk post. Utvecklingen av detta nät av informationsdelning har skett i snabbt växande takt årtionde efter årtionde och utvecklas idag snabbare än någonsin. Internet utgör ett internationellt nät av en mängd sammanlänkade nätverk som tillsammans skapar en oändlig källa av information.³ Facebook och Google utgör de största internetföretagen och enorma mängder av världens all data lagras dagligen i deras databaser, i EU lagras endast 4 procent av all världens data. Med denna stora mängd data har dessa internetföretag mycket omfattande information av alla deras användare.⁴

Företag som Netflix, HBO, Spotify och C more tillhandahåller upphovsrättsskyddat material som genom en avgift fritt får nyttjas av deras användare. Dessa företag bygger sin verksamhet på att sluta licensavtal med upphovsmän för att kunna tillhandahålla materialet till sina användare. Deras verksamhet förhåller sig efter den rådande upphovsrätten och intäkterna ifrån verken fördelas jämt mellan företagen och upphovsmännen.⁵

2.2 Upphovsrättens grunder

Upphovsrätten ger upphovsmän ensamrättigheter till deras alster. Ett alster är ett litterärt eller konstnärligt verk som är unikt och skapat genom upphovsmannens eget personliga kreativa skapande. Ensamrätten omfattar ekonomiska rättigheter som innebär bland annat rätten att tillåta eller förbjuda att verk brukas av andra eller görs tillgängligt för allmänheten, samt att få skälig ersättning för att verk används av andra aktörer. Ensamrätten omfattar även ideella rättigheter som innehåller upphovsmannens rätt att bli namngiven i samband med att verket nyttjas och rätten att motsätta sig att någon annan gör om verket eller använder det på ett annat kränkande sätt. Upphovsrätten är automatisk och gäller från och med den stunden alstret är skapat och det krävs ingen anmälan för att inneha upphovsrätt. Som huvudregel gäller

³ Jonatan Lundgren. *Upphovsrätt och internet*. Finland: Docendo, 2006. s. 8.

⁴ Europeiska kommissionen, *Meddelande från kommissionen till europaparlamentet, europeiska rådet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén om en betrodd digital inre marknad för alla*. COM(2018) 320 final av den 2018-05-15. s. 2.

⁵ Se Netflix hemsida. *Hur licensierar Netflix serier och filmer?*, u.å., <https://help.netflix.com/sv/node/4976> (Hämtad 2019-05-27); HBO nordics hemsida. *Användarvillkor §15 Immateriella rättigheter*, u.å., <https://se.hbonordic.com/terms-and-conditions> (Hämtad 2019-05-27); Spotify's hemsida. *Spotify Användningsvillkor §5 Använda vår tjänst*, 2019-02-12, <https://www.spotify.com/se/legal/end-user-agreement/> (Hämtad 2019-05-27) och C more's hemsida. *Användarvillkor C more §11 Användning av Tjänsterna m.m.*, 2019-04-15, <https://www.cmore.se/artiklar/anvandarvillkor> (Hämtad 2019-05-27).

upphovsrätten i Sverige under upphovsmannens livstid och 70 år efter dödsåret.⁶ Undantag ifrån upphovsrätten är bland annat parodier, travestier och satirer eftersom de anses som självständiga verk, även fast de är liknar och är baserade på förebilden.⁷

Regler för upphovsrätt regleras på nationell nivå genom Sveriges egna upphovsrättslag och förordningar, utöver det måste Sverige förhålla de nationella reglerna till de internationella överenskommelser vi anslutit oss till. FN:s fackorgan Världsoorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO) administrerade *Bernkonventionen* som reglerar upphovsrätt på ett internationellt plan för konventionsstaterna. Vidare så omfattas även den digitala miljön av upphovsrätsreglerna genom WIPO:s s.k. *Internetfördrag*.⁸

2.3 EU:s strategi för den digitala inre marknaden

År 2015 ställde sig europeiska rådet bakom en strategi för en inre digital marknad i EU. Strategin skulle innebära en mängd olika lagförslag för att upprätthålla en väl fungerande inre digital marknad anpassad efter den digitala utvecklingen. Bland annat så har unionsmedborgarnas friheter breddats genom fri data roaming och fri portabilitet för nättjänster inom unionens gränser och den personliga integriteten har förstärkts genom dataskyddsförordningen (GDPR) som blev tillämplig i hela EU den 25 maj 2018.⁹

EU skapades efter andra världskriget som en kol- och stålunion mellan Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och dåvarande Västtyskland med syfte att bevara freden i Europa. Ekonomin frodades i och med den industriella revolutionen som tog fart i Europa och medlemsländerna gynnades särskilt mycket av varandra ekonomiskt eftersom handeln dem emellan inte belastades av tullar. Vi går ifrån ett industrisamhälle till ett informationssamhälle där mycket av pengaflödet går ifrån industrierna till digitala företag. Endast 4 procent av all världens data lagras i EU. Strategin för en digital inre marknad i EU är till för att stärka den digitala ekonomin och anpassa sig efter den digitala utvecklingen.¹⁰

EU har [...] många starka sidor: en stark industribas, ett snabbväxande ekosystem för uppstartsföretag, nyligen digitaliserade industriprocesser och kvalificerad arbetskraft. Om de här fördelarna kan tillvaratas

⁶ Henry Olsson. *Copyright – svensk och internationell upphovsrätt*. 9 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik, 2015. s. 21-25.

⁷ Olsson. 2015. s. 69.

⁸ a.a. s. 24-25.

⁹ COM(2018) 320 final av den 2018-05-15. s. 2.

¹⁰ a.a.

och expanderas kan EU:s dataekonomi bli en viktig drivkraft för tillväxt, nya jobb, nya affärsmodeller och nya innovationsmöjligheter.¹¹

Den inre digitala marknaden inom EU har sedan 2001 varit reglerat genom *europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället*.¹² Sedan dess har internet utvecklats i snabbt växande takt och den 26 mars 2019 röstade parlamentarikerna i europaparlamentet igenom ett nytt upphovsrättsdirektiv som ska implementeras in i varje medlemslands lagstiftning inom 24 månader.¹³ Direktivets antagande bemöttes av applåder av flera i plenum i den slutliga omröstningen och har väckt stor debatt i media och sociala medier.¹⁴

2.4 Policyprocessen för upphovsrättsdirektivet

Inom EU finns det tre organ som tillsammans stiftar lagar. I europaparlamentet sitter det direktvalda parlamentariker ifrån varje medlemsland som företräder folket. I Europeiska unionens råd, även kallat ministerrådet, sitter det en utvald minister med ansvar för det som är på agendan ifrån varje medlemsland som företräder medlemslandet. EU-kommissionen är politiskt oberoende och tillvaratar unionens samlade intressen med en kommissionär ifrån varje medlemsland. Kommissionen är EU:s verkställande organ som bereder och lägger fram lagförslag till parlamentet och rådet som i sin tur röstar om förslaget. Dessa organ förhandlar även tillsammans i så kallade tremötesförhandlingar för att nå konsensus i de beslut som ska fattas.¹⁵

Processen för att få igenom direktivet sträcker sig flera år bakåt och har gått igenom en komplicerad beslutsprocess. Grunden till direktivet ligger i att upphovsrättshavares verk sprids genom ett fritt internet lättare nu än när det föregående direktivet röstades igenom 2001. Det innebär att delar av upphovsrättshavares intäkter går förlorade till stora internetföretag som exempelvis Facebook och Google. För att motverka detta påbörjades arbetet för ett nytt

¹¹ COM(2018) 320 final av den 2018-05-15. s. 2.

¹² Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society.

¹³ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market. COM/2016/0593 final av den 2016-09-14.

¹⁴ Dan Erik Ollas & Conny Thimrén. ”Nya reglerna tvingar oss att stänga sajt”, *Svenska dagbladet (SvD)*, 2019-03-28, <https://www.svd.se/nya-reglerna-tvingar-oss-att-stanga-sajt> (Hämtad 2019-05-17).

¹⁵ Europeiska unionens hemsida, *Om EU – Europeiska kommissionen*, u.å., https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_sv (Hämtad 2019-05-17).

upphovsrättsdirektiv för EU och 2016 lade kommissionen fram ett förslag på ett modernare direktiv för att anpassa lagstiftningen till den snabba digitala utvecklingen.¹⁶

Direktivet ansågs direkt kontroversiellt och kritiker gick på hårt i sina argument. Många förespråkare är upphovsrättshavare själva och många kritiker är IT-specialister och internetföretag. De svenska EU-parlamentarikerna förhöll sig direkt emot förslaget med undantag av Socialdemokraterna och Feministiskt Initiativ.¹⁷ Förslaget genomgick kompromissförhandlingar för att den 25 maj 2018 godkännas av rådet och skickas till tremötesförhandlingar.¹⁸ Parlamentets rättsliga utskott röstade 20 juni 2018 för att direktivet skulle antas.¹⁹ Förslaget röstades därefter ned i parlamentet 5 juli med en knapp marginal, istället röstades det för att direktivet skulle tas upp för debatt.²⁰ Direktivet genomgick ännu kompromissförhandlingar för att därefter prövas i parlamentet igen 12 september 2018 där den nya versionen då röstades igenom.²¹ Vidare i mitten av februari nådde företrädare ifrån parlamentet och rådet en överenskommelse för en slutgiltig version av direktivet som tillkännagavs offentligt av rådet 20 februari 2019.²²

Den nya versionen antogs slutligen av parlamentets ledamöter, med 348 röster för och 278 emot, den 26 mars 2019.²³ Sveriges parlamentariker röstade emot förslaget förutom tre av fem Socialdemokrater som röstade för. Regeringen hade tidigare gått ut med att de skulle rösta för direktivet eftersom upphovshavares rättigheter måste stärkas. Trots detta gick miljöpartiet och två av tre socialdemokrater emot regeringen och röstade emot direktivet eftersom de var rädda för vad direktivet kan innebära för internetanvändandet i praktiken.²⁴ Omröstningen för att rösta om ändringsförslag av direktivet röstades emot med fem rösternas marginal, där 13 ledamöter

¹⁶ COM/2016/0593 final av den 2016-09-14.

¹⁷ TT. "EU-parlamentet: Ja till länkvaggift", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2018-09-12, <https://www.svd.se/drastiska-ord-om-upphovsratt-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

¹⁸ Europeiska rådet, 2016/0280(COD) Version 9134/18 <https://www.consilium.europa.eu/media/35373/st09134-en18.pdf> (Hämtad 2019-05-13).

¹⁹ Björn Ewenfeldt / TT. "Ja till förslag på kritiserad upphovsrättslag", *Göteborgs-Posten*, 2018-06-20, <https://www.gp.se/nyheter/sverige/ja-till-forslag-pa-kritiserad-upphovsrattslag-1.6670460> (Hämtad 2019-05-13).

²⁰ TT. "EU-nej till omstritt internetförslag", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2018-07-05, <https://www.svd.se/omstritt-internetforslag-moter-hinder> (Hämtad 2019-05-13).

²¹ Europaparlamentets ändringar antagna den 12 september 2018 av förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden för COM/2016/0593, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0337+0+DOC+XML+V0//SV> (Hämtad 2019-05-17).

²² TT. "EU-parlamentet: Ja till skärpt upphovsrätt på internet", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/eu-skarper-upphovsratt-pa-natet> (Hämtad 2019-05-17).

²³ TT, *SvD*, 2019-03-26.

²⁴ Wiktor Nummelin / TT. "Snart klart för ny upphovsrätt på nätet", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/het-kamp-om-upphovsratten-pa-natet> (Hämtad 2019-05-13).

uppgav att de röstat fel, varav tre svenskar, en socialdemokrat och två sverigedemokrater. Det innebär att om ledamöterna hade röstat rätt så hade det möjligtvis blivit ändringar i direktivet.²⁵ Det slutgiltiga beslutet för att direktivet skulle gå igenom togs den 15 april i rådet där det röstades igenom.²⁶ Sveriges regering hade efter kritik ifrån riksdagen tvingats byta linje och röstade i denna slutgiltiga omröstning i rådet emot direktivet.²⁷

2.5 Upphovsrättsdirektivet

EU:s upphovsrättsdirektivs syfte är att harmonisera och modernisera unionens upphovsrättsbestämmelser så de bättre överensstämmer med den digitala tekniken, att motverka intäktsgapet mellan monopolliknande internetföretag och europeiska upphovsrättshavare samt att främja den digitala inre marknaden inom EU. Direktivet ska stärka upphovsrättshavares rättigheter och ställning på den digitala inre marknaden för att underlätta licensieringen av deras rättigheter och motverka att deras verk distribueras fritt på internet.²⁸

Det som anses mest kontroversiellt i direktivet är artikel 11 och 13 (nuvarande 15 och 17)²⁹ vilka har fått stor uppmärksamhet i media och sociala medier.

Artikel 11 innehåller bestämmelser om vad som, av kritiker, kommit att kallas en ”länkskatt”, vilket ska motverka att mediers producerade material görs synligt genom förhandsvisningar av internetföretag. Genom ett licenssystem ska internetföretagen betala ersättning till medier för att förhandsvisa deras material som sker genom exempelvis hyperlänkar.³⁰

Artikel 13 innebär att ansvaret för det publicerade innehållet på internettjänster ska läggas på företagen. Idag ligger ansvaret på individen som publicerar materialet. Detta syftar till att undvika att upphovsrättsskyddat material sprids fritt på internet utan att ersättning betalas till upphovsmännen. Internetföretagen ska antingen skriva licensavtal med upphovsrättsorganisationer eller förhandsgranska och stoppa uppladdning av upphovsrättsskyddat material på sin egen plattform för att inte riskera att böta stora summor

²⁵ Wiktor Nummelin / TT. ”Feltryckningar fällde EU:s ändringsförslag”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-27, <https://www.svd.se/feltryckarna-fallde-andringsforslag-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

²⁶ TT. ”Slutligt ja till nya upphovsrättsregler på nätet”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-04-15, <https://www.svd.se/avgorande-rostning-om-upphovsratten-pa-natet> (Hämtad 2019-05-13).

²⁷ Lars Larsson / TT. ”Unik MP-röst mot regeringen om upphovsrätt”, *Svenska Dagbladet*, 2019-04-12, <https://www.svd.se/regeringen-tvingas-backa-om-upphovsratt-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

²⁸ COM/2016/0593 final av den 2016-09-14. s. 2-3.

²⁹ I uppsatsen används den tidigare benämningen på artikel 11 och 13 i direktivet istället för nuvarande 15 och 17. Detta görs eftersom artiklarna utvalda för denna uppsats i huvudsak benämner artiklarna som 11 och 13 eftersom de skrevs när de hade den benämningen.

³⁰ COM/2016/0593 final av den 2016-09-14. art. 15.

pengar. Denna artikel har kritiserats hårdast i media och kallas ofta för ”uppladdningsfilter” av kritiker.³¹

³¹ COM/2016/0593 final av den 2016-09-14. art. 17.

3. Ett demokratiperspektiv på media och politik

3.1 Medias roll i en demokrati

Halvarson m.fl. beskriver att massmedia bär en mycket central roll för åsiktsbildningen i samhället och utgör ”viktiga länkar och indirekta kommunikationskanaler mellan medborgare, partier, organisationer, intresseorganisationer, intressegrupper och myndigheter.” Han sammanfattar medias viktigaste uppgifter i fyra punkter:

1. De *informerar* om vad som händer i Sverige och ute i världen. Eftersom det händer mycket är informationsflödet också omfattande. Varje medium måste därför göra ett urval. Det sker med hänsyn tagen till mottagarnas önskemål och med utgångspunkt från sändarnas vilja att informera, granska och påverka.
2. De *kommenterar* och analyserar vad som sker i samhället.
3. De *granskar* och kontrollerar politiker, myndigheter, organisationer och näringsliv. Granskningen av statlig och kommunal verksamhet underlättas genom offentlighetsprincipen.
4. De *fungerar* som förbindelselänk. De ska underlätta kommunikationen inom och mellan olika grupper och organisationer i samhället. På så sätt kommer massmedierna att fungera som forum för politisk debatt i olika samhällsfrågor.³²

Media har sina rättsliga grunder i tre av våra grundlagar; regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen vilka ger media dess grundläggande fri- och rättigheter samt ansvar och skyldigheter. Medias fri- och rättigheter inkluderar självständighet ifrån de politiska beslutsfattarna, förbud mot statlig censur och fri etableringsrätt (förutom för ljudradio och TV som kräver sändningstillstånd). Missbrukas eller görs det inskränkningar i tryck- och yttrandefriheten står ansvarig utgivare för straffansvar och ska prövas av domstol.³³

3.2 Medborgares inblick i EU

Strömvik beskriver ett demokratiskt underskott mellan EU och Sveriges medborgare med utgångspunkt i de grundläggande demokratiska värdena: *inflytande*, *delaktighet* och *ansvarsutkrävande*.³⁴

³² Arne Halvarson; Kjell Lundmark & Ulf Staberg. *Sveriges statskick – Fakta och perspektiv*. 12 uppl. Stockholm: Liber, 2003. s. 66.

³³ Halvarson; Lundmark & Staberg. 2003. s. 67.

³⁴ SOU (2016:10). s. 35.

*”Europeiska unionen är en del av Sverige och Sverige är en del av EU. Att detta ska behöva påpekas är tråkigt men tyvärr nödvändigt.”*³⁵

Strömvik påvisar med detta en dålig informationsspridning om EU av de ansvariga institutionerna och aktörerna i samhället. Den offentliga makten i Sverige består av fyra nivåer; EU, stat, region och kommun. Trots detta lyser EU som offentlig makt med sin frånvaro på riksdagens webbplats och på regeringens webbplats benämns EU väldigt kortfattat. Strömvik beskriver att inom skolundervisningen lämnas EU ofta utanför i genomgångar om demokratiska principer och svensk demokrati. Även i media hamnar EU-relaterade nyheter ofta inom kategorin utrikesnyheter och inte inrikesnyheter även fast EU:s beslut ofta direkt påverkar Sverige. För att förstå hur Sveriges offentliga makt är uppbyggd behöver vi även förstå EU:s roll i Sverige. Delar av den lagstiftande makten har flyttats till EU-nivå. Därför är det även nödvändigt att förstå hur policyprocessen går till i EU på samma sätt som att förstå policyprocessen i Sveriges övriga tre nivåer. En okunskap bygger en avlägsenhet, komplexitet och svårtillgänglighet för medborgarna och bilden av att EU är en del av den svenska offentliga makten blir allt främmande. Vilket är problematiskt utifrån ett demokratiperspektiv.³⁶ I och med medlemskapet i EU fördes delar av den svenska lagstiftningsmakten till EU-nivå och eftersom ministern till ministerrådet väljs ut av och är en representant av regeringen så innebär det att en maktförskjutning dessutom skett ifrån riksdagen till regeringen. Trots detta rapporteras det väldigt lite kring vilka politikområden som det beslutas om på EU-nivå.³⁷

3.3 Information om EU

3.3.1 En central informationsspridning

*”Ur ett demokratiperspektiv är [...] ambitionen om öppenhet och tillgänglighet i EU-relaterade frågor minst lika viktiga i det nationella systemet.”*³⁸

Information om den offentliga makten är grundläggande i en demokrati. Det ger *insyn* i policyprocessen, har individer *insyn* ges de en möjlighet till *delaktighet* och *inflytande* samt att information även är nödvändigt för att kunna *kräva ansvar* av politiskt valda församlingar. I Sverige har vi tidigare haft det centralt styrda *EU-upplysningen* som syftade till att sprida information om EU. Nu ligger det ansvaret för informationsspridning istället på

³⁵ SOU (2016:10). s. 31.

³⁶ a.a. s. 31-32.

³⁷ a.a. s. 37-38.

³⁸ a.a. s. 36.

Riksdagsförvaltningens övriga informations- och kommunikationsverksamhet³⁹ som dessutom är utsatt för kraftig reducerad personalstyrka. Europaparlamentet och kommissionen har i varje medlemsland etablerat informationskontor för att sprida information om EU:s pågående arbete. Informationsspridning av det pågående arbetet i ministerrådet ligger på regeringens ansvar.⁴⁰

3.3.2 Media som informationsspridare

Media spelar en avgörande roll för informationsspridning om EU. Genom en undersökning från 2015 visar det att 52 procent av de tillfrågade i första hand söker information om EU via media. Vidare visar Europabarometern från 2014 att svenskarna främst får nyheter om EU genom TV och därefter tidningar, endast 17 respektive 4 procent fick sina nyheter genom webbplatser och sociala medier. I kombination av att media generellt blir sämre på att rapportera om EU-relaterade nyheter visar även forskning på att allt fler väljer bort traditionella nyhetssändningar samtidigt som andelen som väljer bort nyheter helt ökar. Denna utveckling riskerar att leda till ökade kunskapsklyftor bland befolkningen och det finns goda skäl till att anta att kunskap om EU-relaterade frågor följer samma spår.⁴¹

3.3.3 Rapporteringen minskar

Rapporteringen om EU var på sin topp år 1994, året innan inträdet i unionen, då nyhetsrapporteringen låg på 16 procent av mediernas dagordningar. Därefter har det skett en kraftig minskning av rapporteringar om EU-relaterade nyheter. Idag sker det mycket liten rapportering som är begränsad till valrapportering kring Europaparlamentsvalen var femte år och separata kontroversiella frågor eller extraordinära händelser. Samtidigt som EU fått större *inflytande* minskar medias bevakning.⁴²

3.4 Opinion

Europaparlamentariker väljs direkt av väljarna och är på så vis en stor möjlighet för befolkningen att påverka den politiska riktningen. I media förekommer det i mycket större utsträckning rapportering om diskussioner och beslut i ministerrådet snarare än i parlamentet. Än mindre sker det en rapportering om EU-relaterade frågor vid riksdagsval i Sverige. Eftersom ministrarna i ministerrådet är direkt valda av regeringen blir de indirekt valda genom

³⁹ Riksdagens hemsida. *Riksdagsförvaltningen – organisation*, u.å., <https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/riksdagsforvaltningen/organisation/> (Hämtad 2019-05-24).

⁴⁰ SOU (2016:10). s. 147-149.

⁴¹ a.a. s. 150-151.

⁴² a.a. s. 152-154.

riksdagsvalet. Det medför ett kunskapsunderskott i befolkningen för vilka sakfrågor det parti som de röstar på kommer arbeta för i ministerrådet.⁴⁴

Medias rapportering utesluter väldigt ofta beskrivning av vilka politiska alternativ eller konfliktlinjer en politisk fråga på EU-nivå har. De väljer istället att rapportera ”konflikten” Sverige vs EU och skildrar än sällan vilka konfliktlinjer som har direkt inverkan på Sverige. Detta är ett sätt som media kan påverka opinionen på i olika riktningar. Genom att förmedla vad som ”är viktigt”. De grundläggande demokratiska värdena *insyn* och *deltagande* blir lidande när inte hela diskursen kring frågan presenteras. Det gör det, utifrån ett demokratiperspektiv, svårare för medborgarna att ta ställning i politiska frågor och avståndet mellan dem och unionen blir än större. Att media rapporterar om ministerrådet i större utsträckning än parlamentet kan vara eftersom konfliktlinjen i ministerrådet går genom medlemsländerna medan den i parlamentet går mellan de politiska alternativen. När medborgarna inte ges information om de politiska konfliktlinjerna minskar deras möjlighet att sätta sig in i och påverka unionens arbete.⁴⁵

Det förekommer allmänna debatter⁴⁶ om politik på EU-nivå där inte bara politiker, personer med ekonomiska incitament eller med mycket kunskap om EU deltar. Däremot är de vanligtvis väldigt sällsynta, krisorienterade och blossar ofta upp för sent för medborgare att kunna påverka beslutet.⁴⁷

⁴⁴ SOU (2016:10). s. 155-156.

⁴⁵ a.a. s. 155-156.

⁴⁶ Det vill säga debatter där även ”övriga” unionsmedborgare även deltar.

⁴⁷ SOU (2016:10). s. 33.

4. Metod

4.1 Tematisk innehållsanalys

Det metodologiska tillvägagångssättet för denna uppsats håller sig inom det kvalitativa området. Denna metod har valts eftersom jag är intresserad av helheten i texten och dess underliggande meningar snarare än summan av delarna.⁴⁸ Jag har valt en kvalitativ innehållsanalys för att få en djupare förståelse samt öka möjligheterna till att förstå textförfattarnas underliggande meningar istället för att utgångspunkten är att finna samband mellan olika variabler.⁴⁹ Svårigheten med kvalitativa textanalyser är dessvärre att inte lägga egna värderingar i analysen. Eftersom kvalitativa metoder ofta innebär en grundlig och intensiv läsning av texterna är det svårt att helt skilja forskaren helt ifrån resultatet och det kan bli olika slutsatser ifrån olika forskare. Därför läggs i denna studie stor vikt i medvetenhet för detta genom strategisk och grundlig användning av de analysverktyg som redogörs för nedan. Men även att lägga mycket vikt i att ordentligt läsa in och skapa en bred förståelse för ämnet.⁵⁰

Analysen i denna uppsats grundar sig i Miles och Hubermans analysverktyg av kodning, tematisering och summering. Valet har gjorts för att kunna på ett systematiskt sätt bringa ordning i det stora mängd material och på ett tematiskt och systematiskt sätt lyfta fram meningsbärande texter.⁵¹ Arbetet börjar med att läsa igenom allt material noggrant för att få en bra överblick av ämnet för att därefter genom kodning bringa ordning i den samlade empirin. Detta granskas sedan vidare genom tematisering för att lyfta fram vilka argument som förekommer mest frekvent och vilka aktörer som är mest drivande i debatten. Denna uppsats har en induktiv ansats, d.v.s. jag utgår ifrån empirin och låter den tala för att bilda teorier utifrån den och därefter förankra dem i andra relevanta teorier för att dra slutsatser av datan. Det är alltså empiriska observationer som styr utfallet i uppsatsen.⁵²

Det finns en allmän självklarhet av att studier ska vara kumulativa. Det vill säga att varje studie bygger på och använder tidigare forskning som teoretiskt ramverk. Att med hjälp av befintlig forskning utveckla forskningsområdet underlättar inte bara arbetet utan bringar tydlighet i studiens utgångspunkt.⁵³

⁴⁸ Peter Esaiasson m.fl. *Metodpraktikan*. 5 uppl. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017. s. 211-213.

⁴⁹ Mikael Hjerm m.fl. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2 uppl. Malmö: Glerups, 2016. s. 32.

⁵⁰ Esaiasson m.fl., 2017. s. 211-213.

⁵¹ Hjerm m.fl., 2016. s. 33-34.

⁵² Esaiasson m.fl., 2017. s. 116.

⁵³ a.a. s. 20-21.

4.2 Datainsamling

4.2.1 Analysobjekt

För att få ett så omfattande material som möjligt inom ämnet började processen med att få fram alla artiklar som behandlar upphovsrättsdirektivet i dags- och kvällstidningar i Sverige. Genom att söka i artikeldatabasen Retriver på sökorden *copyrightdirektiv(et)*, *upphovsrättsdirektiv(et)*, *EU upphovsrätt* och *artikel 11 och 13 direktiv* fick jag fram ett väl omfattande antal artiklar om upphovsrättsdirektivet med flera hundra sökresultat. För att bringa ordning i allt material påbörjas analysverktyget kodning tidigt i processen. Kodning används för att reducera mängden material och på så vis få en mängd som går att arbeta med på ett begripligt sätt. Parallellt som kodning genomförs så sker även en tematisering som innebär en presentation av datan. Presentation av datan utgör resultatet i uppsatsen och ordnas upp efter olika teman som är mest förekommande i materialet. Denna process av kodning och tematisering sker i omgångar genom hela arbetet till den punkt där teoretisk mättnad har uppnåtts. Teoretisk mättnad uppnås när det inte längre tillkommer någonting nytt ur materialet som kan bidra till resultatet. En central del av arbetet är att ständigt förfina och korrigera koderna för att anpassas till analysen.⁵⁴

För att reducera mängden data begränsades sökningen till publiceringsdatum före 2019-05-01 och endast artiklar ifrån storstadspress, som exempelvis Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Expressen, Aftonbladet och Metro. Även där gavs en väldigt stor och omfattande mängd empiri. För att bringa ordning i materialet ordnades dessa upp efter dels tidning och dels vilken typ av artikel det var, d.v.s. om det var en debattartikel, skriven av ledarredaktionen, av TT eller om det hamnade under kategorin nyheter (utrikes-, inrikes- eller kulturnyheter). Eftersom syftet med uppsatsen är att studera debatten kring upphovsrättsdirektivet är debattartiklar av särskilt intresse. Därför är utgångspunkten att först och främst använda debattartiklar i uppsatsen för att fånga in de olika argumenten av förespråkare och motståndare till direktivet. Det som är av mest intresse är att fånga in de artiklar med starkast argument samt de artiklar skrivna av personer som är mest förekommande i debatten. Det utesluter alltså inte att andra slags artiklar än debattartiklar är av intresse. Urvalet i studien omfattar i slutändan 18 unika artiklar som analyseras.

Med debattartiklar som utgångspunkt använder jag mig därefter också av ett liknande snöbollsurval för att fånga in andra meningsbärande artiklar relevanta för analysen. Genom att läsa vidare i sammanlänkade artiklar, citerade artiklar och genom enkla sökningar på

⁵⁴ Hjerm m.fl., 2016. s. 36-38.

artikelförfattares åsikter om upphovsrättsdirektivet via Google så samlas mer data in. När datainsamlingen till slut nått en punkt där inga nya nyckelpersoner i debatten hittas, inga nya argument eller annan ny information så uppnås teoretisk mättnad och datainsamlingen kan anses som färdig.⁵⁵ Problemet med snöbollsurval brukar vara att den slutgiltiga datan kan bli väldigt homogen eftersom varje analysenhet för urvalet vidare till en likasinnad analysenhet och urvalet slutligen inte ger en spegling av populationen.⁵⁶ Detta försöker jag att undvika genom att först och främst fokusera urvalet ifrån den första urvalsprocessen där debattartiklar plockas ut och därifrån utöka datan i form av en typ av snöbollsurval.

4.2.2 Begränsningar av material

Tidsperioden för materialet är begränsat till artiklar före 2019-05-01. Eftersom tidsperioden för publicerade artiklar om upphovsrättsdirektivet inte går längre bak än 2018 så sattes inget tidigast datum för materialet. Rapporteringen om direktivet börjades främst vid tidpunkten för då parlamentets rättsliga utskott röstade för att direktivet skulle tas upp för omröstning i parlamentet. Slutdatumet 2019-05-01 sattes för att undvika att ny information tillkom under analysens gång.

Valet att begränsa val av tidningar till storstadspress görs eftersom de är störst i Sverige och har dessutom störst räckvidd i Sverige.⁵⁷ Dessa tidningar är av varierande art, med olika politiska inriktningar samt ägs av olika mediekoncerner. Detta är inte av betydande vikt i uppsatsen eftersom den fokuserar på debatten, dess aktörer och de starkaste argumenten snarare än vilken tidning som publicerade artikeln.

4.3 Operationalisering

Genom en första genomgång av datan arbetades det fram en ett kodschema av de mest utmärkande argumenten i artiklarna. De mest utmärkande argumenten i detta fall är de argument som förekommer mest frekvent i de olika artiklarna. Jag fick fram fyra olika argument; *grundprinciperna för upphovsrätt, motståndare/förespråkare är okunniga och ej pålästa, direktivet innebär nätcensur och länkskatt samt internetföretagen måste ta ansvar.* Enligt denna kodning är även resultatet organiserat efter nedan. För att göra ett urval av de artiklar med liknande argument genomfördes det därefter en andra genomläsning där de mest

⁵⁵ Esaiasson m.fl., 2017. s. 190-191.

⁵⁶ a.a. s. 190-191.

⁵⁷ Räckviddsrapport ORVESTO Konsument 2018:Helår, https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2018_hela_r_0.pdf (Hämtad 2019-05-17).

förekommande aktörerna plockades ut. Genom en tredje genomläsning utkristalliserades det slutgiltiga resultatet genom att begränsa antalet aktörer till varje argument genom att plocka ut de mest unika förklaringarna till argumenten för att få variation i resultatet. Detta resultat utgör grunden för att besvara frågeställning ett.

För att besvara frågeställning två använder jag mig av Strömviks analys av EU på hemmaplan. Denna teori har valts eftersom hon bland annat förklarar Sveriges och svenska folkets relation till EU utifrån ett demokratiskt perspektiv där hon även diskuterar medias roll i denna relation. De slutsatser som hon kommit fram till används sedan för att analysera resultatet i uppsatsen för att genom det kunna dra kopplingar eller skiljelinjer mellan empirin och hennes förklaringar.

5. Resultatredovisning

I debatten om det nya upphovsrättsdirektivet gör sig upphovsrättshavare och IT-specialister främst hörda samtidigt som övriga unionsmedborgare lyser med sin frånvaro. Med ”övriga” unionsmedborgare menas de medborgare som inte nämns ovan och som får sin huvudsakliga EU-relaterade information ifrån media. I stora drag kan vi sammanfatta det som att de som har ekonomiska incitament och de som har kunskap inom området är drivande aktörer i debatten. Ofta har övriga medborgare ingen uppfattning av direktivet eller vad det innebär och att europaparlamentet slopade sommartid och engångsplast ges ofta större plats åt diskussion, trots att samtliga beslut togs under samma dag.⁵⁸ Grunden till direktivet är att upphovsrättsskyddat material den senaste tiden har spridits lättare och snabbare på internet och intäkterna för dessa verk hamnar i fel händer och upphovsmännen blir lidande.

5.1 Argument i debatten

Debatten för upphovsrättsdirektivet är upprörd och polariserad med utopiska framtida skräckverkligheter som gärna målas upp. Det är tydligt att förespråkare och motståndare har olika ståndpunkter i sina argument, vilket formar debattklimatet. Nedan följer en sammanställning av de mest utmärkande argumenten i debatten tillsammans med en redogörelse för hur de olika aktörerna förhåller sig till dem. De mest utmärkande argumenten är: *grundprinciperna för upphovsrätt, motståndare/förespråkare är okunniga och ej pålästa, direktivet innebär nätcensur och länkskatt samt internetföretagen måste ta ansvar*. Artiklarna som det redovisas för är 18⁵⁹ till antalet och aktörerna är 14st.

5.1.1 Grundprinciperna för upphovsrätt

Förespråkare

Principerna för upphovsrätt är grunden för direktivet och någonting som utgör många av förespråkares huvudsakliga intäkter. Upphovsrätten är fundamental för att artister ska kunna livnära sig på sina verk. Det är någonting som förespråkare till direktivet gärna använder i sina argument och ofta utgör grunden för deras argumentation. Jeanette Gustafsdotter, vd på medieföretagens branschorganisation TU, argumenterar för att reglerna för upphovsrätt måste

⁵⁸ Valerie Kaspersen. ”3 beslut som ska fattas av EU-parlamentet den här veckan”, *Metro*, 2019-03-25, <https://www.metro.se/artikel/3-beslut-som-ska-fattas-i-eu-parlamentet-den-har-veckan> (Hämtad 2019-05-17).

⁵⁹ Dagens Nyheter (2), Svenska Dagbladet (5), Göteborgs-Posten (3), Aftonbladet (4), Expressen (1), Metro (2) och Breakit (1).

komma ifatt den snabba digitala utvecklingen.⁶⁰ Det är argument som många andra förespråkare även framför och en av anledningarna för själva direktivet. Många förespråkare ser detta som ett viktigt steg mot en förstärkt upphovsrätt och menar att detta är ett första steg i en viktig förändring. Såhär uttrycker 23 organisationer som samlats i det så kallade #kulturskaparuppropet:

Även om det direktivförslag som nu ligger på bordet är en kompromiss, utgör det ett viktigt steg framåt för konstens och kulturens ställning i Europa. Faller direktivet nu kommer det att dröja mycket lång tid innan nästa chans ges. Vi Kulturskapare har inte den tiden.⁶¹

Många förespråkare är inte helt nöjda med direktivet som ligger på bordet men anser att det är bättre än ingenting. En av dem är Åsa Berndtsson, ordförande för Bildupphovsrätt Sverige, som skriver även i en artikel:

Vi är inte nöjda med allt i direktivet, men tycker att det är en bra grund att bygga vidare på. Den viktigaste poängen för oss är: att det är bildskapare själva som ska bestämma över de värden vi skapat. Inte nätjättarna.⁶²

Motståndare

Motståndare till direktivet har i huvudsak stor förståelse för syftet med direktivet och håller med upphovsrättshavarna om att det ska gå att livnära sig på sina verk. Den kritik de däremot riktar är emot direktivets utformning och att det kommer ”träffa fel”. Det går inte att förutspå vad skrivelserna kommer att innebära i praktiken och det kan i själva verket i värsta fall få helt motsatt effekt. Eller som EU-parlamentariker Christofer Fjellner (M) och moderaternas toppkandidat till europaparlamentet 2019 Tomas Tobé (M) skriver i en artikel:

Dagens beslut innebär inte slutet på internet som vi känner det. Men riskerna för att användarfrihet på internet, innovation och yttrandefrihet i praktiken urholkas är för stora. Det är därför vi moderater motsätter oss direktivet, såväl i Europaparlamentet som i Sveriges riksdag. Upphovsrätten måste tryggas på ett bättre sätt.⁶³

⁶⁰ Jeanette Gustafsdotter. ”Mediehusen måste få betalt för sitt arbete”, *Aftonbladet*, 2019-03-11, <https://www.aftonbladet.se/a/OnGgpV/mediehusen-maste-fa-betalt-for-sitt-arbete> (Hämtad 2019-05-17).

⁶¹ Hugo Lindkvist. ”Kulturskapare i upprop för nya upphovsrättsregler”, *Dagens Nyheter (DN)*, 2019-03-12, <https://www.dn.se/kultur-noje/kulturskapare-i-upprop-for-nya-upphovsrattsregler/> (Hämtad 2019-05-17).

⁶² Åsa Berndtsson. ”Piratpartiet har fel – reglerna måste ändras”, *Aftonbladet*, 2018-09-18, <https://www.aftonbladet.se/a/On9ed1> (Hämtad 2019-05-17).

⁶³ Christofer Fjellner & Tomas Tobé. ”En gåta varför S-ledamöter svängde om upphovsrätten”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/en-gata-varfor-s-svangde-om-upphovsratten> (Hämtad 2019-05-17).

EU-parlamentariker Fredrik Federley (C) sa i mars 2019 till näringslivssajten Breakit ”Man har förstört det fria internet som vi känner det idag.” vilket är ett uttryck som blivit mångciterad av flera aktörer i debatten.⁶⁴ Han kommenterar direktivet på följande vis:

Det är ingen som är emot upphovsrätt och att skapare ska få rättvist betalt för sina produkter. Men när kulturuppropet får så hårt i försvar för artikel 11 och artikel 13, som på riktigt förstör internet som vi känner det idag, skjuter de sig själva i foten.⁶⁵

5.1.2 Motståndare/förespråkare är okunniga och ej pålästa

Förespråkare

Mats Lindberg, vd för Bildupphovsrätt Sverige, driver en hård linje emot motståndarna till direktivet och riktar stark tvivel emot deras kunskap. Han menar att kritiker till direktivet endast är kritiker eftersom de inte har läst igenom direktivet i sin helhet eller förstått sig på innehållet. Han skriver exempelvis följande i en artikel:

Genom att helt bortse från själva syftet med artikel 13 och 11, att avtal skall ingås, får artikelförfattarna ihop sitt resonemang. Man tänker bort avtal och tänker fram ett gigantiskt censurfilter som ska ta bort allt material som kan vara skyddat av upphovsrätt.⁶⁶

Han framför även i samma artikel att dessa föreställningar av en länkskatt och uppladdningsfilter är verklighetsfrånvända föreställningar och uppmanar kritikerna till att läsa igenom direktivet istället, för att på så sätt förstå hur det faktiskt ligger till. Han antyder att det är okunskapen som har gjort att kritikerna fått sitt fäste och att internetföretagen använder detta för att propagera för att direktivet inte ska röstas igenom. Vissa parlamentariker och lobbyister har även argumenterat för och bemött kritiker med att de är uppköpta av internetföretag som inte vill genomföra reglerna som direktivet kräver.⁶⁷ Lindberg och Berndtsson skriver följande:

Bilden av att avtal när det gäller material på internet skulle vara omöjligt har lanserats av nätjättarna. Det är i sig inget konstigt, det är ju de som kommer behöva slanta upp för något de tidigare försett sig med gratis. Men. Det är häpnadsväckande okunnigt av politiker på EU-nivå attoreflekterat och okritiskt anamma den bilden.⁶⁸

⁶⁴ Jon Mauno Pettersson & Jon Wahlqvist. ”Federley: ”Man har förstört det fria internet som vi känner det idag”, *Breakit*, 2019-03-26, <https://www.breakit.se/artikel/19244/federley-man-har-forstort-det-fria-internet-som-vi-kanner-det-idag> (Hämtad 2019-05-13).

⁶⁵ Lindkvist, *DN*, 2019-03-12.

⁶⁶ Mats Lindberg. ”Läs på – nu går ni bara nätjättarnas ärenden”, *Aftonbladet*, 2019-03-01, <https://www.aftonbladet.se/a/bKVyn3/las-pa--nu-gar-ni-bara-natjattarnas-arenden> (Hämtad 2019-05-12).

⁶⁷ Lindberg, *Aftonbladet*, 2019-03-01.

⁶⁸ Åsa Berndtsson & Mats Lindberg. ”EU-parlamentariker okunniga om upphovsrätt”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-01, <https://www.svd.se/eu-parlamentariker-okunniga-om-upphovsratt> (Hämtad 2019-05-12).

Lindberg och Berndtsson argumenterar tillsammans om att EU-parlamentarikernas okunnighet är skrämmande och hotar svenskt kulturliv. De uttrycker att kritiken emot direktivets utformning har bemötts med hänsyn och respekt för att i de kompromissförhandlingar som direktivet genomgått, till sist komma fram till ett direktiv som tar hänsyn till upphovsrättshavare men också dess kritiker. De skriver att det är oförståeligt att, trots detta, väljer svenska EU-parlamentariker att ”uttala sig mycket kritiskt om kompromissen, ofta svepande och helt utan täckning i den text som är aktuell”. Istället för att ta del av texten i direktivet så anförtror sig parlamentarikerna till direktivets största motståndare, internetföretagen och Piratpartiet starka kritik mot direktivet. De framför att de svenska EU-parlamentarikerna som är emot direktivet är okunniga, går ”internetjättarnas” ärenden samt överdriver och snedvrider vad direktivet kommer att ge för effekter.⁶⁹

Motståndare

Motståndare till direktivet menar däremot motsatsen och att det är förespråkare som fokuserar mest på syftet med direktivet så att de inte ser vad skrivelserna kan leda till i praktiken. Måns Johansson, digital strateg på Internetstiftelsen i Sverige, uttrycker problematiken i direktivet och är oroad över parlamentarikernas okunnighet.

De som är sakkunniga i internetfrågor är oroliga för att parlamentet röstat igenom en lag vars följderna inte riktigt har koll på. Det syns tydligt i direktivet att man vill ge upphovsrättsinnehavarna ett starkare skydd och rätta till den obalans som man upplever finns idag mellan nätjättarna och enskilda kulturskapare. Men man förlitar sig starkt på tekniska lösningar som inte finns idag.⁷⁰

Vidare så riktar Fjellner (M) och Tobé (M) kritik mot EU-parlamentarikernas Ulvskogs (S) och Gutelands (S) linje att rösta för direktivet. De skriver följande:

I sitt försvar av lagförslaget utgår Ulvskog och Guteland inte ifrån hur det faktiskt är utformat, utan hur de önskar att det skulle vara utformat. I deras värld råder det perfekt balans mellan kulturskaparnas rättigheter och internetns frihet. Men i verkligheten förhåller det sig inte så.⁷¹

Jon Karlung, vd för internetoperatören Bahnhof, framför i SvD skarp kritik emot direktivets utformning och okunskapen för vad det kommer att innebära i praktiken. Det är inte i syftet som problemet ligger, det är i skrivelserna i direktivet som problemet ligger. Sättet direktivet är utformat på är inte tillräckligt genomtänkt:

⁶⁹ Berndtsson & Lindberg, *SvD*, 2019-03-01.

⁷⁰ Björn Ewenfeldt / TT. ”Upphovsrättsbeslut oroar internetexpert”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/upphovsrattsbeslut-oroar-internetexpert> (Hämtad 2019-05-12).

⁷¹ Fjellner & Tobé, *SvD*, 2019-03-26.

Det är tragiskt för man dödar på många sätt internets själ. Nätet består inte bara av immaterial- och upphovsrätt och inte heller av ett antal stora amerikanska teknikjättar. Det finns också en annan dimension: användarna, människorna som kan utbyta tankar och idéer genom att införa den här typen av filter skjuter man sönder förutsättningarna för ett fritt och demokratiskt internet [...]. Det här är inget försvar för jättar som till exempel Google. Tvärtom tror jag man underlättar för de stora bolagen eftersom de är de enda som har möjlighet att bygga någon typ av heltäckande filtreringsmekanismer.⁷²

5.1.3 Direktivet innebär nätcensur och länkskatt

Förespråkare

Förespråkare för direktivet anser att det är fullt möjligt för internetföretag att sluta avtal med upphovsrättsinnehavare och på så sätt betala för det upphovsrättsligt material som publiceras på deras sajter. På så sätt skulle problematiken försvinna, internetföretagen betalar licens så att intäkterna går till uphovsmännen istället och blir jämt fördelade mellan ansvariga aktörer. Eller som Lindberg och Berndtsson skriver:

Artikel 11 och 13 syftar till avtalsreglering vilket innebär frihet för konsumenterna, ökad användning av kulturen och ersättningar till de som skapar kulturen.⁷³

Elisabet Widlund Fornelius, vd på Musikförläggarna, bemöter kritikers argument om censurfilter på följande sätt:

Det är vinklat. Det står klart och tydligt i direktivet att det inte får införas något som går över yttrandefriheten eller andra fri- och rättigheter. Det finns inga krav på att införa filter. Det handlar om att licensiera, det är det som är kravet.⁷⁴

Lindberg och Berndtsson för en optimistisk linje och menar att argument om att det är omöjligt för internetföretagen att sluta avtal med upphovsrättshavare inte håller eftersom det fungerar inom flera andra samhällsområden.⁷⁵ Berndtsson skriver följande:

På upphovsrättssidan är vi vana att skriva kollektiva licensavtal. De kan omfatta alla kulturskapare inom en grupp (till exempel bildkonstnärer). Och vi hittar vägar för att fördela pengar rättvist. [...] Idag har Bildupphovsrätt den typen av licensavtal med kommuner, landsting, Tv-kanaler, museer, tidningar och andra aktörer som använder en stor mängd upphovsrättsskyddat material i sin verksamhet.⁷⁶

⁷² Björn Ewenfeldt / TT. ”Splittringen om nya upphovsrätten består”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/splittringen-om-nya-upphovsratten-bestar> (Hämtad 2019-05-12).

⁷³ Berndtsson & Lindberg, *SvD*, 2019-03-01.

⁷⁴ Carl Moberg. ”Ödesdag för internet när Europaparlamentet röstar”, *Göteborgs-Posten (GP)*, 2019-03-26, <https://www.gp.se/kultur/kultur/odesdag-för-internet-när-europaparlamentet-röstar-1.14191563> (Hämtad 2019-05-12).

⁷⁵ Berndtsson & Lindberg, *SvD*, 2019-03-01.

⁷⁶ Berndtsson, *Aftonbladet*, 2018-09-18.

Karin Pettersson, Head of Public Policy på Schibsted och lobbyist för mediebranschen och journalistiken, är en av de som anser att internet idag inte är ”fritt” och ”öppet” som motståndare hävdar och att internet istället domineras av ”världshistoriens mäktigaste företag”. Hon menar att länkskatt och internetfilter är överdrivna begrepp som internetföretagen mynnat för att motståndet för direktivet ska öka och vanliga personer ska följa deras linje. Pettersson skriver exempelvis följande:

Det är heller ingen slump att teknikjättarna har lyckats etablera begrepp som ”länkskatt”, vilket ger intrycket av att det kommer bli dyrt för vanligt folk eller sajter att länka mellan varandra. Detta vore förödande, eftersom länkningen är internets själva nervsystem.⁷⁷

Flera förespråkare bygger sin argumentation på att direktivet inte ställer några krav på internetfilter och att det därmed är en överdrift av motståndare. Artikel 11 med den så kallade ”länkskatten” innehåller undantag för länkar och kortare sammandrag och det kommer inte att reglera privatpersoners länkning. Detta är snarare ett sätt för att motverka att internetföretag kopierar delar av nyhetsartiklar så deras användare kan ta del av innehållet utan journalisters eller mediehusens godkännande. Gustafsdotter skriver även följande:

Kritik, satir och parodier som memes är också särskilt undantagna för att yttrandefriheten inte ska påverkas. Det är viktigt att det klargörs och det numera framgår tydligt i direktivet.⁷⁸

Motståndare

Motståndare till direktivet bemöter förespråkares argument med att det spelar ingen roll vad syftet är med direktivet, det som är avgörande är hur texten är utformad. Reglerna kommer ändå att innebära automatiska filter och länkskatt eftersom det är den minst kostsamma och smidigaste vägen för internetföretagen. Kommersiella aktörer tänker endast på sig själva och lika så internetföretagen. Emanuel Karlsten, ledarskribent på GP, uttrycker att grundtanken är god och att syftet med direktivet är bra men det innebär problem i praktiken. Han menar att internetföretagen kan välja att gå två vägar, antingen så väljer de att sluta licensavtal med stora mängder upphovsrättsorganisationer eller så kontrollerar de innehållet varje privatperson vill publicera och därefter avslår eller beviljar innehållet. Trots att internetföretag skulle välja att gå den förstnämnda vägen så kommer det alltid att förekomma material som inte omfattas av

⁷⁷ Pettersson, Karin. ”Det här är veckan när EU inte dödade internet”, *Aftonbladet*, 2018-09-19, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/dd1bw1/det-har-var-veckan-nar-eu-inte-dodade-internet> (Hämtad 2019-05-17).

⁷⁸ Gustafsdotter, *Aftonbladet*, 2019-03-11.

licensavtalen.⁷⁹ Enligt Daniel Westman, expert på IT- och medierätt och doktorand i rättsinformatik vid Stockholms universitet, så är det inte alls möjligt att nätjättarna ska ingå licensavtal med samtliga rättighetshavare.⁸⁰

Karlsten skriver följande i en artikel i GP:

Exempel på saker som ska fastna i filtret: En skärmdump från en tidningsartikel, en partiledardebatt eller en hemnavideo som råkat snappa upp en låt du spelade i bakgrunden. Det är kanske rimligt att tro att Facebook kommer införskaffa licenser så att det mesta kommer kunna passera (och intäkter gå till upphovsrättshavare). Men det räcker att Facebook ska misstänka att det förekommer upphovsrättsbrott för att Facebook ska blockera och inte riskera att göra en överträdelse. Det kommer bli svårt för parodier och satir eller "memes" att publiceras, eftersom dessa ofta bara återpublicerar upphovsrättskyddade bilder och tar liten hänsyn till egen "verkshöjd" på verken. EU röstade i onsdags också ner ett generellt undantag för parodier eller satir.⁸¹

Artikeln 11 som fått stämpeln som en "länkskatt" innebär att internetföretag ska betala upphovsrättshavare för att visa bilder och text av länkar på deras plattformar. Artikeln ger undantag för privatpersoner och "icke kommersiella" aktörer men Karlsten framför att problematiken är följande:

Idén är att få betalt för att till exempel Facebook och Google förhandsvisar en artikel (med bild, rubrik och ingress) när en användare där länkar den, men i praktiken kommer det räcka med att artikelrubriken finns med i URL-länken för att det ska räknas som en överträdelse. För att få publicera sådana länkar krävs återigen en licens. Här finns inget undantag för mindre kommersiella sajter.⁸²

Måns Johansson uttrycker problematiken i direktivets artikel 13 och säger till SvD att ingen av förespråkarna har några svar på hur direktivet ska genomföras i praktiken. Det är just där ett stort problem ligger. Förespråkare "hävdar att allt obalansen kan lösas om nätjättarna [...] betalar licensavgifter". Vidare uttrycker han:

Det är inte bara nätjättarna som påpekar att det är omöjligt. Det går inte att teckna licenser med alla upptänkliga upphovsrättsorganisationer över hela världen för att kunna garantera att inget skyddat material laddas upp.

⁷⁹ Emanuel Karlsten. "Här är konsekvenserna av EU:s nya länkskatt", *Göteborgs-Posten (GP)*, 2018-09-13, <https://www.gp.se/kultur/kultur/här-är-konsekvenserna-av-eu-s-nya-länkskatt-1.8242931> (Hämtad 2019-05-12).

⁸⁰ Jan Andersson. "Så påverkas du av EU:s nya internetregler", *Göteborgs-Posten (GP)*, 2019-02-14, <https://www.gp.se/kultur/kultur/så-påverkas-du-av-eu-s-nya-internetregler-1.13359563> (Hämtad 2019-05-12)

⁸¹ Karlsten, *GP*, 2018-09-13.

⁸² Karlsten, *GP*, 2018-09-13.

Då återstår bara att införa någon form av tekniska filter som läser av bilderna eller videorna innan de laddas upp. Problemet är att ingen vet hur de filtren ska se ut och hur grovmaskigt nätet kommer att bli [...].⁸³

Artikel 11 beskriver Johansson som ”mindre omfattande men svårare att begripa” och framför följande till SvD:

Det handlar om att de stora tidningarna och mediehusen vill ha licenser när till exempel Google länkar till texter och bilder. Men samtidigt gör tidningarna allt för att synas på Google för de är beroende av trafiken därifrån. Den striden borde ha kunnat lösas på ett annat sätt än att ta till lagstiftning.⁸⁴

Johansson uttrycker även oro över att mindre företag på internet kommer att slås ut ifrån marknaden eftersom de ej har de ekonomiska eller tekniska resurserna för att förhålla sig till direktivets riktlinjer. De har heller inte råd att riskera stora böter om en användare laddar upp upphovsrättsskyddat material på deras sajt, utan att de hinner förhindra det. De skrivningar i direktivet som syftar till att förhindra att mindre företag slås ut ifrån marknaden är enligt Johansson inte tillräckliga och gränsen för när företag måste kontrollera deras innehåll och bär ansvaret för allt innehåll är för låg och nås allt för lätt.⁸⁵

Martin Jönsson, redaktionell utvecklingschef på Dagens Nyheter, är också kritisk över direktivets utformning och vad det kommer att innebära i praktiken. Han framför hur resultatet blev av det impulsiva och ogenomtänkta GDPR som tidigare röstades igenom i EU som syftar till att stärka privatpersoners integritet på internet. Han jämför upphovsrättsdirektivet med GDPR och påvisar att förarbetet i båda direktiven är otydliga och att det inte går att förutspå vad de kommer att leda till. Att företag skulle förhålla sig till GDPR krävdes stort ansvar på företagen och det resulterade i att flera amerikanska företag valde att stänga tillgången för europeiska besökare istället. Jönsson beskriver sin oro på följande vis:

”Länkskatten”, som finns med i artikel 11, kan ge upphovsrättsinnehavare nya intäkter, men kan också slå ihjäl nya affärsmöjligheter, mångfald och användarskapat innehåll – och driva alla i armarna på precis de plattformsjättar den var tänkt att skydda dem emot. Och artikel 13, med des krav på filtrering, av upphovsrättsskyddat material, riskerar att skapa en övervakningskultur på Cambridge Analytica-nivå.⁸⁶

Vidare så uttrycker han en oro för att ingen vet vad direktivet kommer att innebära i praktiken. Direktivet har väldigt breda tolkningsmöjligheter för hur det ska tillämpas. I sin argumentation

⁸³ Ewenfeldt / TT, SvD, 2019-03-26.

⁸⁴ Ewenfeldt / TT, SvD, 2019-03-26.

⁸⁵ Ewenfeldt / TT, SvD, 2019-03-26.

⁸⁶ Martin Jönsson. ”EU:s regleringsiver av nätet vilar på för saklig grund, *Dagens Nyheter (DN)*, 2018-06-20, <https://www.dn.se/kultur-noje/martin-jonsson-eus-regleringsiver-av-natet-vilar-pa-for-skakig-grund/> (Hämtad 2019-05-12).

använder han sig av stora internetprofiler som ”Vint Cerf (en av skaparna av internet som vi känner det), Tim Berners Lee (mannen bakom www) och Jimmy Wales (grundare av Wikipedia)” för att bringa tyngd till sina argument. Han framför därefter följande:

I ena ringhörnan står upphovsrätten, i den andra hotar en närmast orwellsk övervakningskultur. Men eftersom reglerna är oklara och ingen vet vilka domslut som ska fällas går det inte att säga hur det slutar. Just det hade varit skäl nog att arbeta vidare med direktivet, utan att binda sig vid en åsikt.⁸⁷

En motståndare som utmärker sig är Clea Herlöfsson, artist, som är beroende av att hennes låtar sprids fritt på internet och skriver följande:

Trots att jag är kulturskapare och en av dem som de nya EU-reglerna ska tjäna, tror jag att direktivet är ett för trubbigt verktyg att lösa rättighetsfrågan med. Jag som artist vet att jag knappt tjänar pengar på att sälja min musik, för det är så det funderar nuförtiden. Däremot kan jag tjäna pengar på att folk lyssnar på musiken och kommer på mina spelningar. Jag är därför beroende av att låtarna kan spridas obehindrat på internet.⁸⁸

5.1.4 Internetföretagen måste ta ansvar

Förespråkare

Förespråkare till direktivet är tydliga med att de lagar som finns idag inte alls fungerar, lagstiftningar som gör privatpersoner som laddar upp innehåll på internet ansvarig. Därför bör denna reglering ändras och internetföretagen ska göras ansvariga för det innehåll som de tillåter laddas upp på deras plattformar. Flera beskriver att internetföretagen är beroende av vad de har för innehåll på deras plattformar och ju bättre innehåll desto mer attraktiva blir de och de får allt mer dataflöde. De tjänar pengar på att distribuera andras material, när summan egentligen ska delas upp så upphovsrättshavare får sin bit av kakan.⁸⁹

Berndtsson skriver i en replik till Piratpartiets Magnus Andersson:

Dagens regler måste ändras eftersom de gör internetanvändarna till tjuvar. Oftast ofrivilligt och utan att vi vet om det, eftersom vi inte har koll på upphovsrättslagen.⁹⁰

Med detta visar hon ödmjukhet till att internetanvändarna inte ska bära hela ansvaret för vad som laddas upp eftersom de ej har kunskap om regelverket bakom. Det är heller inte rimligt att

⁸⁷ Jönsson, *DN*, 2018-06-20.

⁸⁸ Clea Herlöfsson. ”Jag är beroende av att mina låtar sprids obehindrat på internet, *Metro*, 2019-02-21, <https://www.metro.se/artikel/clea-herlofsson-jag-ar-beroende-av-att-mina-latar-sprids-obeindrat-pacc8a-internet> (Hämtad 2019-05-12).

⁸⁹ Se exempelvis Berndtsson, *Aftonbladet*, 2018-09-18 och Lasse Åberg m.fl. ”Nätjättarna ska inte sko sig på oss kulturskapare”, *Expressen*, 2019-04-04, <https://www.expressen.se/debatt/natjattarna-ska-inte-sko-sig-pa-oss-kulturskapare> (Hämtad 2019-05-13).

⁹⁰ Berndtsson, *Aftonbladet*, 2018-09-18.

internetanvändarna ska stå ansvariga för att sprida upphovsrättsskyddat material när det inte är de som tjänar på att det sprids. Hon menar att nya regler för upphovsrätt behövs för att dels skydda konsumenterna och dels förhindra att internetföretagen tjänar pengar på att upphovsrättsskyddat material sprids på deras kanaler, utan att upphovsrättshavarna får en bit av kakan.⁹¹

Mats Lindberg anser att de stora internetföretagen endast tänker på sig själva och eftersom de är så ekonomiskt starka så sprider de propaganda om en skräckbild för vad direktivet kommer att innebära i praktiken. Eftersom det är Google och Facebook som äger de största sociala kanalerna så besitter de makt att genomsyra hela opinionen med denna utopiska bild.⁹²

Lindberg skriver i en replik i SvD följande:

Blomgren anger felaktigt att ”artikel 11 begränsar den mängd innehåll som delade länkar kan visa”. Fakta är att artikel 11 innebär att kommersiella aktörer såsom Google måste skaffa licens för att ta innehåll från dagspress och annan nyhetsförmedling. Det begränsar inte länkning utan styr om en del av de miljarder i annonsintäkter som Google har till de som framställt materialet, till de som producerar kvalitetsjournalistik. Det är till gagn för kunskapsskapandet! Google är i detta anseende en parasit.

”Artikel 13 ställer bland annat krav på att allt material granskas upphovsrättsligt innan det publiceras.” Skriver Blomgren. Det är grovt, det är felaktigt och en ren lögn. Det finns inget sådant krav i direktivet utan det är en illvillig tolkning som Googles propagandister hittat på för att kunna angripa direktivet. Sanningen är att artikel 13 gör Google ansvarig för det material som en användare laddar upp på deras plattformar, syftet är att få internet att fungera för alla. Idag görs användaren, den enskilde konsumenten, ansvarig och det fungerar inte. Samtidigt görs konstnären vars material laddas upp helt rätts- och inkomstlös medan Google tjänar miljarder. Det är denna obalans som direktivet ställer till rätta.⁹³

Vidare framför han att SvD, SVT, Radion och andra stora aktörer använder sig av licensiering och har alltid gjort, vilket fungerar utmärkt. Därför är argumentet för att det inte skulle fungera för de stora internetföretagen och att de skulle behöva inrätta uppladdningsfilter helt utan grund.⁹⁴

Karin Pettersson har varit en drivande part i att få igenom direktivet. Tillsammans med branschorganisationen TU har hon lobbats för direktivet för att stärka journalisters ställning jämt mot internetföretagen. Hon beskriver problematiken på följande vis i Aftonbladet:

⁹¹ Berndtsson, *Aftonbladet*, 2018-09-18.

⁹² Mats Lindberg. ”En illvillig tolkning av direktivet”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-25, <https://www.svd.se/en-illvillig-tolkning-av-direktivet> (Hämtad 2019-05-12).

⁹³ Lindberg, *SvD*, 2019-03-25.

⁹⁴ Lindberg, *SvD*, 2019-03-25.

De senaste åren har affärsmodellen för journalistik slutat fungera. Journalistik når tack vare digital distribution fler läsare än tidigare. Men annonspengarna går någon annanstans. På tio år har Google och Facebook byggt upp dominerande positioner inom sociala medier och sök på nätet. Den positionen används för att samka in detaljerad data om användarna, som sedan säljs vidare till annonsörer. Av alla nya digitala annonspengar går nästan 90 procent till Google och Facebook. [...] Google och Facebook pratar mycket om värdet av journalistik. Men utan intäkter finns ingen kommersiell journalistik. Då finns bara public service kvar, och mer eller mindre politiska projekt finansierade av rika filantroper. Det är en grundläggande utmaning för demokratin.⁹⁵

Hon framför vidare att regelverket som vi har idag gynnar Google och Facebooks monopolistiska ställning på internet och för att kommersiell media ska fortsätta finnas så måste konkurrensen förbättras och internetföretagens makt minska. De måste ta större ansvar för att den media vi har idag inte ska gå förlorad i framtiden.⁹⁶ Gustafsdotter debatterar i samma linje som Petterson och framför att lagstiftningen halkat efter den digitala utvecklingen och internetföretagen utnyttjar det till sin fördel. Genom att komma ifatt med lagstiftningen stärks upphovsrättshavares ställning jämt mot internetföretagen samt får skäligt betalt för deras arbete.⁹⁷

Motståndare

Motståndare till direktivet håller i regel med förespråkarna om att upphovsrätten måste stärkas och att internetföretagen inte har rätten att bestjäla upphovsmän på deras berättigade inkomst. De framför att lagstiftningen har hamnat efter och måste därmed nu förnyas och anpassas till den digitala verklighet vi har idag. Fjellner (M) och Tobé (M) skriver exempelvis i en debattartikel följande:

Upphovsrätten är liksom annan intellektuell äganderätt helt central i kunskapsintensiva ekonomier som den svenska och europeiska. Det är också nödvändigt att EU ser över sina gemensamma regler. Det finns få områden som har förändrats lika snabbt som internet. Därför måste reglerna utformas med hänsyn till hur internet ser ut idag och inte år 2000.⁹⁸

Däremot driver motståndare en annan linje och menar att direktivet som ligger på bordet är för bristfälligt och ogenomtänkt för att det ska vara ett alternativ. Fjellner och Tobé skriver att ”riskerna för att användarfrihet på internet, innovation och yttrandefrihet i praktiken urholkas är för stora” och därför måste upphovsrätten tryggas på ett annat, bättre sätt.⁹⁹ Måns Johansson

⁹⁵ Pettersson, *Aftonbladet*, 2018-09-19.

⁹⁶ Pettersson, *Aftonbladet*, 2018-09-19.

⁹⁷ Gustafsdotter, *Aftonbladet*, 2019-03-11.

⁹⁸ Fjellner & Tobé, *SvD*, 2019-03-26.

⁹⁹ Fjellner & Tobé, *SvD*, 2019-03-26.

instämmer till de argumenten och anser direktivet för bristfälligt för att säkerställa att det ger önskad effekt.¹⁰⁰ Jon Karlung framför att det finns risk för att direktivet snarare underlättar för de stora internetföretagen än att sätta dem på plats. De största internetföretagen är de enda som har råd att införa heltäckande filtreringsmekanismer, vilket kommer slå ut de mindre aktörerna.¹⁰¹ Martin Jönsson uttrycker sig på följande sätt:

EU:s nya regleringsiver av den digitala marknaden kan få väldigt stora konsekvenser, men eftersom den hastas fram är det omöjligt att överblicka exakt vilka de kommer att bli.¹⁰²

Övergripande så håller motståndare till direktivet med om förespråkares förhållningssätt. De argument som framförs riktar sig snarare på direktivet i sig, inte på dess syfte.

¹⁰⁰ Ewenfeldt / TT, *SvD*, 2019-03-26.

¹⁰¹ Ewenfeldt / TT, *SvD*, 2019-03-26

¹⁰² Jönsson, *DN*, 2018-06-20.

6. Analys

6.1 *Det mest utmärkande i debatten kring upphovsrättsdirektivet*

Det blir tydligt i debatten att det inte är någon fråga om ifall upphovsmäns rättigheter ska stärkas eller inte. På den fronten är förespråkare och motståndare tämligen eniga, så det är inte där skiljelinjen i debatten går. Debatten innebär snarare en fråga om direktivets utformning och vilka effekter som det kommer att ge.

Motståndare till direktivet har i regel stor förståelse för syftet med direktivet och ställer sig bakom förespråkares argument för att upphovsrätten måste stärkas och att upphovsmän ska kunna leva på sina alster. De riktar däremot stark kritik emot hur direktivet är utformat och vilka effekter som det kan ge. Även förespråkare erkänner att direktivet som ligger på bordet inte är det bästa tänkbara men att det är det enda alternativet och är bättre än ingenting. De uttrycker en ohållbar situation för upphovsrättshavare och att det bara blir svårare och svårare att kunna leva på sina verk i och med den snabba digitaliseringen. Det är en bild som lägger mycket grund till förespråkares argument och de framför en känsla av att det är nu eller aldrig. Det påvisas genom att vissa förespråkare uttrycker att direktivet som ligger på bordet är en kompromiss och att de är inte nöjda med allt i det, men det är ett steg i rätt riktning. Att ha direktivet som grund att bygga vidare på är bättre än ingenting. De har ingenting att förlora som deras situation ser ut nu. De vill få upprättelse jämfört mot internetföretagen och ta tillbaka sin ensamrätt till sina verk.

Någonting som blir väldigt tydligt i debatten är att förespråkare till direktivet kallar motståndare för okunniga samt att de ej är pålästa och vice versa. Förespråkare målar upp en bild av att det är internetföretagen som styr motståndare genom att utnyttja deras oförstånd och okunnighet om direktivet. Direktivet skulle innebära att internetföretag skulle tvingas dela med sig av intäkter de genererar av upphovsrättsskyddat material till upphovsmännen. Eftersom det inte ligger i internetföretagens intresse använder de sina sociala medier och andra medel för att propagera för utopiska skräckbilder av vad direktivet kommer att leda till. Lindberg och Berndtsson för en väldigt hård linje och menar att det är internetföretag som ligger bakom de överdrivna begreppen ”länkskatt” och ”censurfilter” som målar upp en bild av direktivet som, de anser, inte är sann. De framför att det inte är konstigt att personer hakar på detta spår, för självklart låter denna version av direktivet hemsk. Om bara motståndare hade läst igenom direktivet istället för att ”gå internetjättarnas ärenden” så hade de förstått att det inte alls är det som står i eller är syftet med direktivet. De anklagar även motståndare för att vara uppköpta av

internetföretag för att sprida denna skräckbild. De antyder på ett maktspel mellan upphovsrättshavare och internetföretag. Två olika slags aktörer och båda med ekonomiska incitament.

Motståndare kontrar detta med att förespråkare är för fokuserade på syftet med direktivet så att de inte ser vad skrivelserna antyder till i realiteten. Ingen kan riktigt förutspå vad direktivet kommer att innebära i praktiken och motståndare menar att det är just det som är det problematiska med direktivet. Politiker menar att det är oansvarigt att driva igenom ett direktiv som inte är genomtänkt eller har väl förutspådda effekter. IT-specialister uttrycker sin oro för förespråkares okunnighet och naiva föreställning för vad tekniken kan åstadkomma. Föreställningen om att den ”andra sidan” är okunniga och ej pålästa om direktivet är ett grundläggande tema i debatten. Det skapar på så sätt ett oförstående för de andra och motverkar konsensus.

Det som blir intressant är att på motståndar-sidan så finner vi bland annat IT-specialister som är oroad för att direktivet är framstressat och inte igenomtänkt så att det går att förutspå dess konsekvenser. Samtidigt som förespråkar-sidan består av mestadels upphovsrättshavare vars levebröd baseras på att de får skäligen inkomst av deras verk och att ensamrätten inte utnyttjas av andra.

Enligt förespråkare så är lösningen på problemet att internetföretag sluter avtal med upphovsrättshavare. På så sätt kommer intäkterna att fördelas bättre och kulturskapare får en bättre ställning på internet. Medan motståndare menar att det låter fint och att det är en trevlig tanke men dessvärre helt orealistiskt att internetföretag skulle kunna sluta avtal med EU:s alla upphovsrättshavare. Att förespråkare lyfter fram att SVT och Radion sluter licenser med upphovsrättshavare och att det fungerar felfritt är enligt motståndare inte av betydelse eftersom de inte är sociala plattformar med användare som fritt publicerar material. De anser att avtala licenser skulle kosta internetföretagen allt för mycket tid och pengar för att det skulle ligga i deras intresse. Förespråkare utgår ifrån vad som står ordagrant i direktivet och trycker på att det inte ställer några krav på censurfiler eller länkskatt. Vilket är någonting som motståndare menar är okunnigt och naivt att tro att det inte kommer att medföra andra effekter. Förespråkare målar upp en strikt bild av att uppladdningar av upphovsrättsskyddat material ej får ske utan licens medan motståndare målar upp en lika strikt bild av att varje liten gråzon kommer att bli rödmarkerad för att företagen inte ska riskera stora böter. Förespråkare framför att direktivet ger undantag för små företag medan motståndare anser att de inte är tillräckliga.

Att den befintliga lagstiftningen inte fungerar i dagens digitala utveckling kan de flesta motståndare och förespråkare enas kring. Förespråkare framför att ansvaret för att upphovsmaterial inte ska spridas fritt på internet inte borde ligga på privatpersoner, utan på internetföretagen. Privatpersoner har inte koll på lagstiftningen och de ska, enligt dem, inte heller krävas ha det. De menar att det är de som tjänar pengar på distribueringen som borde ställas ansvariga jämt mot upphovsmännen. Motståndare framför att regelverket måste förnyas och anpassas till den digitala utvecklingen men att det måste finnas andra alternativ än det upphovsrättsdirektiv som finns på bordet. Det kan i slutändan resultera i att internetföretagen gynnas av detta och får en ännu starkare ställning på internet. Därför vill motståndare se en annan lösning på detta komplexa problem.

6.2 Debatten utifrån ett demokratiskt perspektiv

Enligt Strömviks analys så är rapportering av EU-relaterade frågor begränsad till valrapportering kring europaparlamentsvalen var femte år, separata kontroversiella frågor eller extraordinära händelser. Direktivet har ingenting att göra med europaparlamentsvalet i maj 2019 av vad som framgår av debatten. Inte heller borde det här kunna klassas som en extraordinär händelse. Däremot passar det in under kategorin separata kontroversiella frågor eftersom det har fått så stor uppmärksamhet och debatten har blossat upp ordentligt. Vid sökningar på upphovsrättsdirektivet så är sökresultaten centrerat till vissa steg av beslutsprocessen. Artiklarna innehåller ofta information om direktivet eller så är det en debattartikel av något slag. Informationen är ofta kortfattad och allmän medan debattartiklarna är väldigt polariserade.

I debatten förekommer det få privatpersoner och deras ställning omnämns dessutom väldigt lite. Detta kan förklaras med hjälp av Strömvik som framför att medborgare har väldigt liten kunskap om och inblick i hur EU arbetar och hur policyprocessen går till. Att media tenderar att fokusera rapporteringen kring val till Europaparlamentet, separata kontroversiella frågor eller extraordinära händelser kan vara en bidragande faktor till det. Om det är svårt för övriga unionsmedborgare att bilda sig en uppfattning av policyprocessen eller hur EU arbetar så blir det svårare att komma in i debatten kring en viss fråga.

6.2.1 Tidsaspekten

Media som central informationsskridare och opinionsbildare har ett stort ansvar i att förmedla information om EU på ett lättbegripligt och transparant sätt. Tidpunkten för rapporteringen är en fundamental del för hur väl information sprids. Angående rapporteringen kring

upphovsrättsdirektivet så har det skett flitigt kring de datum som omröstningar har ägt rum i juni 2018, sep 2018 eller mars 2019, men inte så mycket däremellan. När rapporteringen är koncentrerad till tidpunkten för de stora omröstningarna i ministerrådet och parlamentet så ges inte unionsmedborgare det *inflytandet* i politiken som är nödvändigt för att kunna påverka politiken i ett demokratiskt system. Strömvik beskriver att debatten ofta blossar upp för sent för medborgare att kunna påverka beslutet, vilket även skett i detta fall. Strömvik använder sig av tre grundläggande demokratiska värden: *inflytande*, *delaktighet* och *ansvarsutkrävande*. Enligt tidsaspekten för rapporteringen kring direktivet så ges unionsmedborgare *inflytande* i policyprocessen, däremot ges det för sent för att ge unionsmedborgare en känsla av delaktighet. Hinner inte medborgare att påverka utfallet i en omröstning så skapas det distans mellan EU och dess medborgare. Att medierapporteringen om EU dessutom minskar så kan det även vara en bidragande faktor eftersom EU blir mer avlägset och svårt att få information om.

6.2.2 Komplexiteten i policyprocessen

Strömvik lyfter fram att unionsmedborgare sällan har en uppfattning av policyprocessen och att informationen om policyprocessen i media, regeringens hemsida och skolan är väldigt knapp och i vissa fall helt frånvarande. Detta i kombination med att EU:s policyprocess är väldigt olik den svenska policyprocessen skapar det ett väldigt avlägset EU. Som framgår av avsnittet *Policyprocessen för upphovsrättsdirektivet* så har direktivet genomgått flertalet kompromissförhandlingar och tremötesförhandlingar för att rekommenderas av kommissionen och parlamentets rättsliga utskott för att dessutom röstas om i ministerrådet och parlamentet i olika steg. För unionsmedborgare som inte har en grundkunskap för hur policyprocessen ser ut så blir det väldigt svårt att sätta sig in i denna process som upphovsrättsdirektivet har genomgått. Det ställer stora krav på media att rapportera ingående om processen eftersom det är ifrån media som unionsmedborgare huvudsakligen får sin information om EU. Här har media försökt att genom informationsrutor i slutet av vissa artiklar ge information om tidigare omröstningar och i vissa fall även hur de svenska politikerna ställt sig i frågan. Däremot förekommer det sällan information om EU:s policyprocess i dessa artiklar. En bristande information skapar en distans till unionen och det blir svårare att bilda sig en uppfattning av vart en ställer sig i politiska frågor.

6.2.3 Frågans komplexitet

Samtidigt som informationsansvaret mycket ligger på media så har Schibsted, Bonnier och inte minst TU lobbats för upphovsrättsdirektivet. Eftersom TU har lobbats för direktivet så har alla medier som är med i branchorganisationen indirekt lobbats för direktivet. Det är inte så konstigt

eftersom det ligger i tidningars intressen att inte internetföretagen utnyttjar och tjänar pengar på deras verk utan att de får sin skäligen del av intäkterna. Som informationsspridare och opinionsbildare så blir de däremot jäviga i frågan. Det går inte att utifrån empirin i denna uppsats svara på om de anpassat rapporteringen om direktivet till sin fördel. Däremot går det att belysa en problematik som borde beaktas. Rapporteringen har skett begränsat till de stora omröstningarna i rådet och parlamentet, så unionsmedborgare har således haft svårt att skaffa sig en uppfattning nog om direktivet för att kunna påverka utfallet. Som opinionsbildare ligger det ett stort ansvar hos media att rapportera om de olika politiska alternativen och konfliktlinjen i varje politisk fråga, även på EU-nivå. Avsaknaden av information kring medborgares roll i EU-politik anmärkningsvärd eftersom känslan av delaktighet påverkas negativt.

De som förekommer i debatten är främst sakkunniga, politiker eller upphovsmän. Debatten är väldigt polariserad och det är svårt att förutspå vilka konsekvenser som det kommer att innebära. Upphovsrättsfrågan är en fråga som upphovsmän har kämpat länge för och är väl insatta i. Lika så är internetföretag väldigt insatta i ämnet eftersom det är deras verksamhet som direktivet gäller. Övriga som främst förekommer i debatten är politiker och forskare som är insatta i direktivet respektive ämnesområdet. Övriga unionsmedborgares frånvaro är tydlig i den debatt som förs i media. Det är inte bara frånvaron av debattörer som är tydlig, artiklarna som behandlar direktivet benämner inte unionsmedborgares roll i policyprocessen. Det som framförs är artiklar som förklarar hur direktivet påverkar privatpersoner. Artiklar som publiceras efter att omröstningen ägt rum. Den komplexa frågan i direktivet kan bidra till känslan av EU som någonting avlägset ifrån Sverige. Det är svårt att bilda sig en uppfattning av en fråga som man inte är insatt i.

7. Slutsatser

7.1 Det mest utmärkande i debatten kring upphovsrättsdirektivet

Empirin har ordnats upp i fyra olika teman av argument som är mest utmärkande i debatten. Dessa olika teman används för att besvara frågeställning ett i uppsatsen.

Grundprinciperna för upphovsrätt utgör själva grunden för förespråkares argumentation. De har länge kämpat för att få en skälig ersättning för sina verk och utgör därmed en central del i deras argumentation. Motståndare är i regel helt ense med förespråkare på denna punkt. Det är ingen som inte vill att upphovsrättshavare inte ska kunna leva på sina verk. Kritiken riktas emot direktivets utformning inte dess syfte. Vissa förespråkare anser likaså att direktivet som ligger på bordet inte är felfritt men det är det enda alternativet och det kan innebära en brytpunkt för upphovsrättshavares förstärka rättigheter.

Motståndare/förespråkare är okunniga och ej pålästa, är en förklaring som förekommer på båda sidor av konfliktlinjen. Förespråkare och motståndare har olika utgångspunkter i deras argumentationer och anklagar därmed den andra sidan för att ej vara pålästa och rent av okunniga i frågan. Motståndare argumenterar för att förespråkare stirrar sig blinda på direktivets syfte så att de inte ser vad skrivelserna kommer att leda till. Samtidigt så argumenterar förespråkare för att flera motståndare är så okunniga så att de lätt kan köpas upp av internetföretagen och således går deras ärenden.

Direktivet innebär nätcensur och länkskatt, utgör det mest utmärkande argumentet av motståndare till direktivet. Av motståndare så är IT-specialister och internetföretag de som utmärker sig mest och fokuserar sin argumentation på vad skrivelserna kommer att innebära i praktiken. De anser att direktivet är för dåligt utformat och är oroad för att det kommer att leda till nätcensur och länkskatt, vilket skulle vara motsatsen till syftet med direktivet och vad förespråkare vill. Förespråkare baserar sin argumentation emot detta påstående på att det inte alls är syftet med direktivet och kommer således inte att leda till det.

Internetjättarna måste ta ansvar! Det menar förespråkare till direktivet och tar därmed upp en kamp mot de stora internetföretagen. De anser att det är orimligt att privatpersoner ska ta ansvar för vad de publicerar på olika plattformar på internet eftersom de inte ska behöva läsa in sig på regelverket kring detta. De argumenterar för att det är mer rimligt att internetföretagen, som tjänar pengar på att upphovsrättsskyddat material distribueras fritt på deras plattformar, ska stå ansvariga och betala upphovsmännen sin skäliga del av intäkterna. Motståndare ställer sig inte uppenbart emot dessa argument utan ställer sig snarare bakom upphovsmännens rättigheter. De

argumenterar istället för att direktivet är så dåligt genomarbetat och riskerar att ge motsatt effekt och istället bidra till att de största internetföretagen får en ännu starkare ställning på internet.

7.2 Debatten utifrån ett demokratiskt perspektiv

Tre demokratiproblem har uppmärksammats i debatten i media kring upphovsrättsdirektivet i denna uppsats.

I analysen lyfts *tidsaspekten* fram som en viktig del i medias rapportering om EU. Strömvik skriver att rapporteringen om EU generellt sett sker för sent för medborgare att kunna påverka utfallet. Rapporteringen för direktivet har skett koncentrerad till de stora avgörande omröstningarna i parlamentet och rådet, så medborgare har således inte haft någon möjlighet att påverka omröstningens utfall. Detta motverkar *inflytande* och *ansvarsutkrävande*, vilket är centrala delar i en demokrati.

Komplexiteten i policyprocessen är ett annat demokratiproblem som presenteras i analysen. Strömvik beskriver att medborgare har en väldigt liten förståelse för hur policyprocessen går till i EU. Det finns flera olika faktorer till detta men det bottnar i regel i dålig information till befolkningen om hur EU fungerar. EU:s policyprocess är dessutom väldigt olik den vi har i Sverige och det gör informationsspridning än viktigare. EU blir väldigt avlägset och svårt att sätta sig in i. Policyprocessen för upphovsrättsdirektivet redovisas för i bakgrunden i denna uppsats och där framgår det att processen har varit lång och utdragen, med många olika instanser och omröstningar. Detta ställer stora krav på att media rapporterar ingående för processen för varje beslut i EU. När befolkningen inte har någon förståelse för processen så motverkas *insynen* hos befolkningen vilket är en central del i ett demokratiskt samhälle. Som Strömvik beskriver skapar detta ett kunskapsunderskott hos befolkningen och media som opinionsbildare bär ett stort ansvar för den information som tilldelas befolkningen.

Frågans komplexitet diskuteras också i analysen. I uppsatsens empiri framgår det att det främst är sakkunniga, politiker och upphovsmän som förekommer i debatten. Det råder en tydlig oenighet över vad direktivet kommer att innebära i praktiken och förespråkare till direktivet anklagar motståndare för att vara okunniga och ej pålästa och vice versa. Övriga unionsmedborgare lyser med sig frånvaro i debatten men lika så omnämns väldigt sällan medborgares roll i policyprocessen i debatten. I en debatt om ett direktiv vars konsekvenser är svåra att förutspå av sakkunniga och specialister medför det en svårighet för övriga medborgare att bilda sig en uppfattning av direktivet och än mer svårighet att ta sig in i debatten. Som Strömvik beskriver så sker det en allmän debatt om EU-relaterade frågor där inte bara

sakkunniga, politiker eller lobbyister deltar. Däremot är dessa väldigt sällsynta, krisorienterade och blossar upp för sent för medborgarna att kunna påverka. Att frågan då är komplex som denna med en väldigt polariserad debatt innebär det stora svårigheter i att förmedla transparent information. I detta fall förmedlar media båda sidor av debatten väl utifrån vad som framgår av empirin.

Samtliga av dessa demokratiproblem skapar en känsla av *distans* till EU. Att medias rapportering sker koncentrerat till de stora omröstningarna skapar en distans till EU eftersom möjligheten till att påverka utfallet minskar. Genom att policyprocessen är väldigt olik den svenska och att medborgare inte ges den inblick och förståelse för EU:s policyprocess som behövs för att ha *insyn* och kunna påverka skapar en distans till hela EU och de beslut som fattas där. Upphovsrättsdirektivets komplexitet och svårigheten att ta sig in i debatten skapar även en distans till EU.

8. Diskussion

Debatten kring upphovsrättsdirektivet är väldigt polariserad med flera utmärkande drag. Det är en kamp för upphovsmän att få upprättelse jämt mot internetföretagen och att stärka sin ensamrätt till sina alster. En kamp för att kunna leva på sina verk och inte tvingas se dem distribueras fritt på internet utom deras kontroll. Det råder en desperation av att få igenom en förändring och trots att upphovsrättsdirektivet inte är perfekt så är det en stor vinst i den kamp de länge kämpat för. Det råder en tydlig oenighet kring direktivets effekter och de som drar väldigt tydliga slutsatser av direktivet är internetföretag samt experter inom området. Det framförs att direktivet är framstressat och för dåligt utfört så att det är omöjligt att kunna förutspå dess effekter. Direktivet ställer krav på stora amerikanska internetföretag som främst ser till sina egna intressen. De kommer att genomföra det som är enklast och billigast för dem och det kommer enligt motståndare att resultera i censurfilter eller ren uteslutande av hela EU. Enligt experter inom ämnet så kan direktivet ge motsatt effekt på grund av den stress och okunskap som ligger bakom det. Frågan är om de ekonomiska incitamenten bakom båda sidors argumentation driver dem till överkliga nivåer eller om det ligger någon sanning i dem. Det är väldigt svårt att bedöma och det är nog någonting som var och en får ta ställning till själv. Oavsett så lär vi själva få vara med om stunden då ena eller andra sidan förverkligas.

Media har en central roll i informations spridning om EU-relaterade frågor. Ändå så rapporteras det förhållandevis lite om EU, trots att unionen har väldigt mycket makt över Sveriges politik. Medborgare bjuds inte in till debatten och ges således ingen möjlighet att påverka politikens riktning utöver riksdagsvalet och valet till europaparlamentet. Att information kring EU-frågor inte rapporteras om vid riksdagsval i Sverige gör att den påverkansmöjligheten också fräntas befolkningen. Som Strömvik skriver så sker det kunskapsunderskott i befolkningen när information om partiernas EU-politik inte framförs även vid riksdagsval. Visst är vi med och påverkar politikens inriktning genom vår röst, men vad spelar det för roll när vi inte vet om det.

Media bär ett stort demokratiskt ansvar att öka informationen om EU i Sverige. Det är främst av media som medborgare får sin information om EU och då krävs det ett större ansvarstagande ifrån deras sida. För att stärka demokratin i debatten på EU-nivå krävs det att media rapporterar mer om policyprocessen och förklarar mer ingående hur det går till och vad nästa steg i processen är. Rapporteringen måste ske oftare och inte bara vara begränsat till tidpunkten för de avgörande omröstningarna i ministerrådet och parlamentet. Det behövs även mer rapportering kring unionsmedborgares roll i EU och hur de påverkar och kan påverka den

politiska inriktningen. På så vis skulle distansen mellan EU och dess medborgare minska och det skulle underlätta en mer demokratisk debatt.

Vad gäller upphovsrättsdirektivet bör några saker särskilt beaktas. Media som är en viktig informationsspridare av EU-relaterad information har i detta fall delade intressen. Å ena sidan så drabbas media liksom alla andra upphovsmän av att deras alster distribueras fritt på internet. Det ligger i deras intresse att upphovsrättsdirektivet röstades igenom eftersom de förlorar massa intäkter på att deras artiklar utnyttjas av andra internetföretag som tjänar pengar på deras arbete. Å andra sidan så infinner media sig i rollen som viktig informationsspridare och opinionsbildare för EU-frågor. Detta kan lätt färga deras rapportering om direktivet. Detta är någonting som inte behandlas i empirin i uppsatsen men som alltid bör beaktas i sådana här frågor.

Jag hoppas att jag i denna uppsats skapat en bra överblick på debatten kring EU:s nya upphovsrättsdirektiv och väckt intresse och vidare funderingar kring detta. Vidare forskning skulle kunna vara att granska medias jävighet i denna fråga och om det har påverkat deras rapportering av direktivet. En argumentationsanalys skulle vara intressant att genomföra för att reda ut vilken ”sida” som har mest beviskraft i sina argumentationer. Eftersom frågan bär sådan komplexitet är det intressant att granska direktivet utifrån ett tekniskt eller rättsvetenskapligt perspektiv också vilket sträcker sig utanför statsvetenskapen.

Bibliografi

Litteratur

Esaiasson, Peter m.fl. *Metodpraktikan*. 5 uppl. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017.

Halvarson, Arne; Lundmark, Kjell & Staberg, Ulf. *Sveriges statskick – Fakta och perspektiv*. 12 uppl. Stockholm: Liber, 2003.

Hjerm, Mikael m.fl. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Uppl. 2. Malmö: Glerups, 2016.

Lundgren, Jonatan. *Upphovsrätt och internet*. Finland: Docendo, 2006.

Olsson, Henry. *Copyright – svensk och internationell upphovsrätt*. 9 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik, 2015.

Artiklar

Andersson, Jan. ”Så påverkas du av EU:s nya internetregler”, *Göteborgs-Posten (GP)*, 2019-02-14, <https://www.gp.se/kultur/kultur/så-påverkas-du-av-eu-s-nya-internetregler-1.13359563> (Hämtad 2019-05-12)

Berndtsson, Åsa. ”Piratpartiet har fel – reglerna måste ändras”, *Aftonbladet*, 2018-09-18, <https://www.aftonbladet.se/a/On9ed1> (Hämtad 2019-05-17).

Berndtsson, Åsa & Lindberg, Mats. ”EU-parlamentariker okunniga om upphovsrätt”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-01, <https://www.svd.se/eu-parlamentariker-okunniga-om-upphovsratt> (Hämtad 2019-05-12).

Ewenfeldt, Björn / TT. ”Ja till förslag på kritiserad upphovsrättslag”, *Göteborgs-Posten (GP)*, 2018-06-20, <https://www.gp.se/nyheter/sverige/ja-till-förslag-på-kritiserad-upphovsrättslag-1.6670460> (Hämtad 2019-05-13).

Ewenfeldt, Björn / TT. ”Splittringen om nya upphovsrätten består”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/splittringen-om-nya-upphovsratten-bestar> (Hämtad 2019-05-12).

Ewenfeldt, Björn / TT. ”Upphovsrättsbeslut oroar internetexpert”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/upphovsrattsbeslut-oroar-internetexpert> (Hämtad 2019-05-12).

Fjellner, Christofer & Tobé, Tomas. ”En gåta varför S-ledamöter svängde om upphovsrätten”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/en-gata-varfor-s-svangde-om-upphovsratten> (Hämtad 2019-05-17).

Gustafsdotter, Jeanette. ”Mediehusen måste få betalt för sitt arbete”, *Aftonbladet*, 2019-03-11, <https://www.aftonbladet.se/a/OnGgpV/mediehusen-maste-fa-betalt-for-sitt-arbete> (Hämtad 2019-05-17).

Herlöfsson, Clea. ”Jag är beroende av att mina låtar sprids obehindrat på internet”, *Metro*, 2019-02-21, <https://www.metro.se/artikel/clea-herlofsson-jag-ar-beroende-av-att-mina-latar-sprids-obeindrat-pacc8a-internet> (Hämtad 2019-05-12).

Jönsson, Martin. ”EU:s regleringsiver av nätet vilar på för saklig grund”, *Dagens Nyheter (DN)*, 2018-06-20, <https://www.dn.se/kultur-noje/martin-jonsson-eus-regleringsiver-av-natet-vilar-pa-for-skakig-grund/> (Hämtad 2019-05-12).

Karlsten, Emanuel. ”Här är konsekvenserna av EU:s nya länkskatt”, *Göteborgs-Posten (GP)*, 2018-09-13, <https://www.gp.se/kultur/kultur/har-ar-konsekvenserna-av-eu-s-nya-länkskatt-1.8242931> (Hämtad 2019-05-12).

Kaspersen, Valerie. ”3 beslut som ska fattas av EU-parlamentet den här veckan”, *Metro*, 2019-03-25, <https://www.metro.se/artikel/3-beslut-som-ska-fattas-i-eu-parlamentet-den-har-veckan> (Hämtad 2019-05-17).

Larsson, Lars / TT. ”Unik MP-röst mot regeringen om upphovsrätt”, *Svenska Dagbladet*, 2019-04-12, <https://www.svd.se/regeringen-tvingas-backa-om-upphovsratt-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

Lindberg, Mats. ”En illvillig tolkning av direktivet”, *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-25, <https://www.svd.se/en-illvillig-tolkning-av-direktivet> (Hämtad 2019-05-12).

Lindberg, Mats. ”Läs på – nu går ni bara nätjättarnas ärenden”, *Aftonbladet*, 2019-03-01, <https://www.aftonbladet.se/a/bKVyn3/las-pa--nu-gar-ni-bara-natjattarnas-arenden> (Hämtad 2019-05-12).

Lindkvist, Hugo. ”Kulturskapare i upprop för nya upphovsrättsregler”, *Dagens Nyheter (DN)*, 2019-03-12, <https://www.dn.se/kultur-noje/kulturskapare-i-upprop-for-nya-upphovsrattsregler/> (Hämtad 2019-05-17).

Mauno Pettersson, Jon & Wahlqvist, Jon. "Federley: 'Man har förstört det fria internet som vi känner det idag", *Breakit*, 2019-03-26, <https://www.breakit.se/artikel/19244/federley-man-har-forstort-det-fria-internet-som-vi-kanner-det-idag> (Hämtad 2019-05-13).

Moberg, Carl. "Ödesdag för internet när Europaparlamentet röstar", *Göteborgs-Posten (GP)*, 2019-03-26, <https://www.gp.se/kultur/kultur/odesdag-for-internet-nar-europaparlamentet-rostar-1.14191563> (Hämtad 2019-05-12).

Nummelin, Wiktor / TT. "Feltryckningar fällde EU:s ändringsförslag", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-27, <https://www.svd.se/feltryckarna-fallde-andringsforslag-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

Nummelin, Wiktor / TT. "Snart klart för ny upphovsrätt på nätet", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/het-kamp-om-upphovsratten-pa-natet> (Hämtad 2019-05-13).

Ollas, Dan Erik & Thimrén, Conny. "Nya reglerna tvingar oss att stänga sajt", *Svenska dagbladet (SvD)*, 2019-03-28, <https://www.svd.se/nya-reglerna-tvingar-oss-att-stanga-sajt> (Hämtad 2019-05-17).

Pettersson, Karin. "Det här är veckan när EU inte dödade internet", *Aftonbladet*, 2018-09-19, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/dd1bw1/det-har-var-veckan-nar-eu-inte-dodade-internet> (Hämtad 2019-05-17).

TT. "EU-nej till omstritt internetförslag", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2018-07-05, <https://www.svd.se/omstritt-internetforslag-moter-hinder> (Hämtad 2019-05-13).

TT. "EU-parlamentet: Ja till länkvgift", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2018-09-12, <https://www.svd.se/drastiska-ord-om-upphovsratt-i-eu> (Hämtad 2019-05-13).

TT. "EU-parlamentet: Ja till skärpt upphovsrätt på internet", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-03-26, <https://www.svd.se/eu-skarper-upphovsratt-pa-natet> (Hämtad 2019-05-17).

TT. "Slutligt ja till nya upphovsrätsregler på nätet", *Svenska Dagbladet (SvD)*, 2019-04-15, <https://www.svd.se/avgorande-rostning-om-upphovsratten-pa-natet> (Hämtad 2019-05-13).

Åberg, Lasse m.fl. "Nätjättarna ska inte sko sig på oss kulturskapare", *Expressen*, 2019-04-04, <https://www.expressen.se/debatt/natjattarna-ska-inte-sko-sig-pa-oss-kulturskapare> (Hämtad 2019-05-13).

Dokument

Räckviddsrapport ORVESTO Konsument 2018:Helår,

https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2018_helar_0.pdf (Hämtad 2019-05-17).

SOU (2016:10) om EU på hemmaplan

EU-dokument

Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society.

Europaparlamentets ändringar antagna den 12 september 2018 av förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden för COM/2016/0593, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0337+0+DOC+XML+V0//SV> (Hämtad 2019-05-17).

Europeiska kommissionen, *Meddelande från kommissionen till europaparlamentet, europeiska rådet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén om en betrodd digital inre marknad för alla*. COM(2018) 320 final av den 2018-05-15.

Europeiska rådet, 2016/0280(COD) Version 9134/18 <https://www.consilium.europa.eu/media/35373/st09134-en18.pdf> (Hämtad 2019-05-13).

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market. COM/2016/0593 final av den 2016-09-14.

Hemsida

C more's hemsida. *Användarvillkor C more §11 Användning av Tjänsterna m.m.*, 2019-04-15, <https://www.cmores.se/artiklar/anvandarvillkor> (Hämtad 2019-05-27).

Europeiska unionens hemsida, *Om EU – Europeiska kommissionen*, u.å., https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_sv (Hämtad 2019-05-17).

HBO nordics hemsida. *Användarvillkor §15 Immateriella rättigheter*, u.å., <https://se.hbonordic.com/terms-and-conditions> (Hämtad 2019-05-27).

Netflix hemsida. *Hur licensierar Netflix serier och filmer?*, u.å., <https://help.netflix.com/sv/node/4976> (Hämtad 2019-05-27).

Riksdagens hemsida. *Riksdagsförvaltningen – organisation*, u.å.,
<https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/riksdagsforvaltningen/organisation/>
(Hämtad 2019-05-24).

Spotify's hemsida. *Spotify Användningsvillkor §5 Använda vår tjänst*, 2019-02-12,
<https://www.spotify.com/se/legal/end-user-agreement/> (Hämtad 2010-05-27).